

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra ... 4 kor.

Nyitási költségek
mérőlapodás szertől.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vessék palotájában.

TELEFON-SZÁM: 372.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szorda, október 23.

Nincs akadály.

A képviselőház mai ülésén Wekerle miniszterelnök a legaktuálisabb politikai kérdésekről nyilatkozott. Beszédének rövid summája az, hogy nincs ellentét Wilson feltételével és a magyar kormány álláspontja között. Ez eloszlatja némileg azokat az aggodalmakat, melyek Wilson legutolsó válasza folytán újból a béke lehetőségei elé torlódtak.

A megdöbbenést, melyet Wilson válasza okozott, lassankint optimisztikusabb felfogás váltja fel. A válaszjegyzék elolvasása után mint rémkép rajzolódott elénk az a lehetőség, hogy az ántánt Magyarország területét megcsonkítja, lefaragja s elvonja tőle a virágzó gazdasági élethez szükséges levegőt.

Tulajdonképpen nem is a Wilson mondatai okozták a megdöbbenést, hanem nemzetiségeink túlzó elemének ismerete. Az első pillanatban az volt a feltevésünk, hogy ezek az Egyesült-Államok elnökének feltételeire támaszkodva, szeparatisták, törekvéseikkel lehetetlenné teszik a fejlődésképes független magyar állam kiépítését.

De mennél jobban elmélyedünk Wilson válaszában gondos mérlegelésbe, annál világosabbnak látszik, hogy az elnök nem barátja a Magyarország földjén élő népek elszakadási törekvéseinek. Legalább is arra, hogy az volna, válaszában támpontot sehol nem találunk.

Wilson még bíró sem akar lenni Magyarország és a nemzetiségek között felmerült vitás ügyekben. Világosan kimondja, hogy az osztrák-magyar monarchia népei maguk szabják meg, minő akció fogja kielégíteni aspirációikat s ezt tárgyalják meg, intézzék el kormányaikkal. Wilson szerint arról van tehát szó, hogy Ausztriában és Magyarországon a népek önrendelkezési jogával élni akaró nemzetiségek egyezzenek meg az illető kormányokkal. Ebből a mondatból a legnagyobb rabulisztikával sem lehet kiolvasni a szeparatisták törekvések támogatását. Sőt ellenkezőleg, a hangsúly a kormányokkal való megegyezésen van.

Ennek a felfogásnak adott hangot ma Wekerle miniszterelnök a képviselőházban. Beszédének erre a kérdésre vonatkozó passzusában a magyar kormányelnök rendkívül jelentős distinkciókat tett: — Mi elismerünk, ugymond, egy cseh nemzetet, de cseh-szlovák nemzetéről semmit sem tudunk s ezért ilyet el sem ismerhetünk. Annyival kevésbé, mert a mi tőjtáink részéről egyáltalán nem merültek fel olyan törekvések, mintha Csehországhoz akarnának csatlakozni!

Régen tisztában voltunk a cseh rablási vágy jogtalanságával. Tudtuk, hogy Csehországnak sem történelmi, sem geográfiai joga nincs a megkívánt magyar vármegyékhez. Döntő jelentőségű azonban ez ügyben Wekerle mai hivatalos nyilatkozata, amely szerint a tőkók nem is akarnak elszakadni Magyarországtól. Ami egyébként előrelátható is volt,

hiszen a történelmi múlt s a gazdasági érdek e jóra való népet még az érzelmi momentumoknál is erősebb kötelekkel kapcsolja az ősi magyar földhöz.

De megállapítható Wekerle beszédéből, hogy a jugoszlávok elszakadási kísérletei is meddő törekvések. Ebben a kérdésben a hivatalos magyar állam teljesen Wilson pontjai alapján áll s a magyar szent korona országaihoz tartozó délszlávok egyesülése elé *semmi akadályt nem óhajt gördíteni*. A horvát politikusok megcsinálhatják gazdasági és pénzügyi önállóságukat, anélkül azonban, hogy ez szükségképpen magával hozná Szent István koronájának megtagadását.

Ez a törvényes álláspont, amely mellett a kormány szilárdan kitart. Ez a kitartás a legteljesebb mértékben helyeselhető is. Ez az az út, mely Magyarország területi integritásának megvédelmezéséhez vezet. Minden jogos kívánságot meg kell adni, a nemzeti aspirációkat ki kell elégíteni a magyar szent korona jogara alatt.

Aki ez ellen a megoldás ellen emel szót, az a népek önrendelkezési jogát konfiskálja el a magyar nemzetől. Tetszetős formulákkal ezt teszik Károlyiek. Hatalmi törekvéseikben épen arról feledkeznek meg, amit védeniök kel lene: országunk földjének érintetlenségéről. Ők, ha kell, az elszakadási törekvéseket is pártolják, csak a hatalom birtokába jussanak. Elalkusszák Magyarországot polgári társadalmának minden jogát utopisztikus teóriáikért. Az ő törekvésük a béke, de csak azoknak a társadalmi osztályoknak és politikai pártoknak a békéje, amelyekre támaszkodni kívánnak holott erre a békére a polgári társadalomnak is épp annyi joga van, mint a többi társadalmi osztályoknak. Ezért mondta ma róluk a magyar kormányelnök, hogy *osztályharcot vívnak és terrorizálnak*. És minden sürgetésük ellenére azért nem hajlandó a kormányzást átadni nekik, mert kezökben Magyarország jövője, területi épsége csak fikció volna. Ezt megvédelmezni nem tudnak és nem is akarnak.

Wekerle nem tárgyal a csehekkel.

(Ragaszkodik Magyarország területi integritásához. — Károlyi Mihály indítványát elvetették.)

Háromnegyed tíz után nyitja meg Szász Károly elnök az ülést. Az elnöki előterjesztések során bemutatja a debreceni egyetemnek a holnapi avató ünnepre szóló meghívóját, majd jeleni, hogy a napirend első pontja gróf Károlyi Mihály indítványa Magyarország függetlenségéről.

(Károlyi külön békét követel.)

Károlyi Mihály gróf: A haza veszélyben van! Azt hiszi, mindenkinek éreznie kell a felelősséget, a mely a vállakon nyugszik. Nem lehet leküzdeni azt a keserűséget, a melyet a magyar ember érez ezekben a percekben. Mind a mellett meg kell őrizni hidegvérünket. Nem beszélni, hanem cselekedni kell! Abból a tételességből, a melybe süllyedtünk, ki kell magunkat ragadnunk, fel kell ráznunk a parlamentet, mert a nemzet nem tűri ezt már tovább. Tíz napot elfecséreltünk most, a mikor percekben mulik minden.

Hock János: Az idő most az élet!

Károlyi Mihály: A magyar nemzet tudja, milyen kimondhatatlan bűn és könyelműség terheli a kormányt és a többséget, mert elfecsérelte ezt a tíz napot.

Sümei Vilmos: Hozzák haza a magyar ezredeket!

Károlyi Mihály: Bizánc utolsó napjaihoz hasonlítanak az események. Visszafojtott lázas hangulatban van az ország. Mindenki tudja, hogyan vált lehetségessé, hogy porig lealázó békére akarják a magyar nemzetet kényszeríteni. Két veszedelem fenyegette a magyar

nemzetet, az egyik a Hindenburg-győzelem, a másik a háborúnak a teljes leveretésig való folytatása. Csak egy helyes út volt, a különbéke. (Zajos helyeslés és taps a baloldalon.)

Sümei Vilmos: Azonnali különbékét követelünk!

Károlyi Mihály: Ez lett volna Magyarországnak és a magyar függetlenségnek a diadala és Magyarország megbecsülése. Az események igazolják, hogy így van. A kormány és a többség törekvése az volt, hogy a nemzetet úgy állítsa oda, mint a német törekvések leghevesebb támogatóját. Nagyobb németbarátoknak tüntettük fel Magyarországot, mint a milyenek a poroszok. (Helyeslés a baloldalon.) Elkövetkezett a cselekvés napja és ha a parlament nem fog erre az utra lépni, majd rá lép a magyar nemzet, a mely nem fogja tűrni, hogy a többség megakasztója legyen a demokratikus törekvéseknek, a külön békének, a magyar békének. A legsúlyosabb mulasztása a miniszterelnöknek és a kormánynak, hogy nem használta fel az időt arra, hogy a nemzetiségekkel próbált volna megegyezni.

Molnár Viktor: Megmondták a véleményüket!

Károlyi Mihály: Ha cselekedtünk volna, meg lehetett volna menteni mindent.

Felkiáltások a munkapárton: Nem lehetett!

— Meg kellett volna próbálni — zúgják vissza a Károlyi-pártról.

Richter János (munkapárti): Ön is tárgyal velük, miért nem egyezett meg?

Egy hang a baloldalon: Ausztriában ezt nem respektálják!

Wekerle Sándor: A fejedelem azonban respektálja. Nincs kifogásunk az ellen, hogy a délszláv állam hozzánk tartozó része a többi délszláv tartománnyal egyesüljön. Erről tárgyalásokat is folytattam és azzal váltunk el, hogy felhívtam a horvátokat, adják tudtomra gazdasági és pénzügyi óhajaikat. Az ellen a felfogás és törekvés ellen azonban, hogy különváljanak Szent István koronájától, a leghatározottabban tiltakozunk.

Polónyi Dezső: Miért? Sohasem voltak magyarok!

Wekerle Sándor: Mi törvényes alapon állunk! Az a hiba, hogy a délszláv és a nemzeti-ségi kérdésben sokan arra az álláspontra helyezkednek, hogy mindenáron egyezünk meg. Az a baj, hogy az ellenünk szóló vádak való alapnak fogadják el. Én is érintkeztem nemzetiségiekkel és konstatalem, hogy *semmi elszakadási törekvés nincsen*. Olyanokkal, akik az egységet akarták megbontani, a kik más bíróra hivatkoznak és nem ennek a nemzetnek az erkölcsi és történelmi felfogására, olyanokkal nem tárgyalok. (Nagy zaj a baloldalon. *Tiszta-ban vagyok azzal, hogy a háborút folytatni nem fogjuk. De ha nem is győztünk, nemzeti érdekeinket megvédjük. Megfenyegetett a képviselő ur (Károlyi), hogy ha azonnal nem távoznak, ők távolítanak el.*

Kun Béla: Az események távolítják el!

(Fényes a mentelmi bizottság elé kerül.)

Wekerle Sándor: Hogy itt maradok addig, a míg fel nem vált valaki, aki a nemzeti érdekeket épp úgy, vagy még jobban képviselheti, mint én, az által éppen azzal a terrorizmussal száll szembe.

Fényes László: Hazudik, minden szava hazugság! (Nagy zaj a baloldalon.)

Az elnök (folytonosan csenget): Fényes Lászlót kétszer rendreutasítottam és most ismét azt kiáltja a miniszterelnöknek, hogy hazudik.

Fényes László: Minden szava hazugság! (Nagy zaj a ház minden oldalán.)

Elnök: Ezért javaslom, hogy a képviselőház utasítsa Fényes Lászlót a mentelmi bizottság elé.

Kovácsy Kálmán: Gazember! A bolondok házába való!

Az elnök felteszi a kérdést, mire a Károlyi-párt, valamint a néppárt és a Bizony-párt egyrészen kivételével az egész Ház feláll és megsza-
vazza az elnöki indítványt.

Elnök: Törekvésben, hogy megőrizzük a tárgyalás komolyságát és rendjét. Fényes László képviselő ur nem támogatott. Ezért viselje a következményeket.

Fényes László: Szégyeljük magukat mind!

Kovácsy Kálmán: Kényszerzubbonyt neki!

(A sajtó megrendszabályozása.)

Wekerle Sándor: A belbéke biztosításán kívül azon igyekszem, hogy ugyanazt az eljárást kövessem a sajtó irányában is. (Zaj és tiltakozó közbekiáltások a Károlyi-párton.) Eddig is liberálisan kezeltem a sajtó kérdését. De ezt tovább tünni nem lehet.

Egy hang: Nem igaz!

Wekerle Sándor: Ki mondotta ezt?

Laehne Hugó erre feláll és jelentkezik.

Ráth Endre: Azok teljesítik kötelességüket! (Nagy zaj.)

Wekerle Sándor (a Károlyi-párt felé): A függetlenségi holtot kiárulták. Most is függetlenségiek vagyunk. Jól tudják önök, hogy kikre vonatkozik ez... A sajtószabadságot eddig liberálisan kezeltem, de a jövőben kénytelen leszek azokat az eseteket, amelyek igaztásra, osztályharcra, vagy a nemzeti érdekek ellen irányulnak, szigorúbban kezelni.

Juhász Nagy Sándor: Reakció!

Wekerle Sándor: Tessék megnézni, hogy a külföldön hogy kezelik a cenzurát még a legszabadabb államokban is!

Juhász Nagy Sándor: Nem lehet hallgatni! El akarja tiporni a sajtószabadságot!

Wekerle Sándor: Nem a sajtószabadságot, hanem csak a béke ellen való törekvéseket. Károlyi Mihály javaslata kiterjed mindenre, az önálló gazdasági berendezkedésre, az önálló külügyi képviseletre...

Meskó Zoltán: Saját királyt akarunk!

Wekerle Sándor: Na, ennyire nem megyünk!

Juhász Nagy Sándor: A nemzet dönti majd el, hogy királyt akarunk-e, vagy köztársaságot.

Elnök: Ezért a közbeszólásért Meskó Zoltán képviselő urat rendreutasítottam. Méltóztassék csendben lenni, a képviselő urak az indemnitási vita során mindent elmondhatnak, amit akarnak.

Wekerle Sándor: Károlyi Mihály javaslatát nem fogadom el. A közeli napokban a kormány be fogja terjeszteni a törvényjavaslatot, amely Magyarország önállóságát és függetlenségét kívánja biztosítani.

Bródy Ernő: Mikor?

Wekerle Sándor: Ne tessék kalendáriumhoz kötni ezt a kérdést.

Bródy Ernő: Az idő nem kalendárium szerint megy.

(A kormány függetlenségi törvényjavaslata.)

Wekerle Sándor: Károlyi Mihály javaslata

Elvetették Károlyi javaslatát.

Az elnök ezután elrendelte a szavazást, hogy kívánja-e a Ház tárgyalni Károlyi Mihály gróf indítványát.

A Károlyi-párt, Apponyi és pártja, a néppártiak és a demokraták igennel, a többség, a munkapárt és a 48-as alkotmánypárt nemmel szavaz.

Ráth Endre szólalt fel ezután: Azok, akik mindig hívei voltak Magyarországnak függetlenségének másképpen képzelték azt a napot, amelyen a képviselőház kimondja Magyarországnak önállóságát. A közönséget be sem eresztik a karzatokra. (Nagy zaj.)

Huszár Károly: Egyes familiák bérlik a páholvokat.

Balla Aladár: Nem akarnak jegyeket adni.

Nagy zaj támad erre, Zichy Aladár összeszó-
lalkozik a néppártiakkal.

Ráth Endre: Itt van egy széttagolt ország és egy többség, amely ma is csak arra gondol, hogy megmaradjon. Olyan törvény kell, amelyet a leg-
egyszerűbb ember is megért, hogy Magyarország független és szabad állam. Sokkal komolyabb idő van, semhogy egymást ön-függetlenségi nyilatkozatokkal bolondítsuk. Ki hiszi el, hogy akkor, amikor az uralkodóház Ausztria minden államát és Magyarországot is megakarja tartani, mikor a csehek és délszlávok országrészeket akarnak elvenni, akkor akadjon uralkodó, aki egyformán jó uralkodója Magyarországnak és ezeknek az országoknak is. Amikor követelték a nemzet önállóságát és függetlenségét, kinevelték őket. Tudom, mit érezhet ön, miniszterelnök ur, amikor kétségbe vonják a múltban szerzett érdemeit. De eltörpül a múlt a jelen mellett. Ha most Magyarország teljes függetlensége mellé állana és ilyen értelemben lenne jelentést a királynak!

Balla Aladár: Nem közös külügyminiszterrel!

Ráth Endre: Körülöttünk mindenütt nemzeti láncokat alakítanak a nemzetek, amelyek dolgoznak önállóságuk kiépítésén és itt áll tizenkét millió magyar tanácstalanul és Bécsben azokra az emberekre bizzuk a magyar függetlenséget, akik a közösség legtipikusabb képviselői voltak. Kéri a Házat, hogy egyesüljenek abban, hogy napok alatt kiépítsék Magyarország teljes függetlenségét és teljes önállóságát. Egyedül csak a függetlenség teremtheti meg a békét és a demokráciát. (Nagy taps a baloldalon.) Ki érti meg, hogy minek vannak katonáink Olaszországban, amikor határainkon az ellenség?

Wekerle Sándor: Azért voltam Bécsben.

Ráth Endre: Ne higgyék, hogy mesterséges eszközökkel van aláaknázva az ország. Nem kell ide entente-pénz, nem kell ide entente-ügynök. Nézzék meg, mikor reggelenként sorba állnak az

csak Magyarországról szól, én pedig a magyar szent koronához tartozó valamennyi ország függetlenségéről szóló törvényjavaslatot fogok be-
terjeszteni. Ezen kívül Károlyi javaslata nem sorolja fel, hogy milyen törvényeket kell megváltoztatni. Az én álláspontom az, hogy az 1867. XII. t.-c. a nemzet és a fejedelem között kötött egyezmény.

Juhász Nagy Sándor: Nem igaz! Közönséges törvény, mint a többi!

Wekerle Sándor: Olyan törvény, amelyhez harmadik faktornak hozzászólása nincs. Ne alkossunk odadobva törvényt és legyünk tekintet-
tel a gazdasági téren levő nagy változásokra. 1919 végéig kötve vagyunk Ausztriához és ha ez év végéig nem rendezzük a külfölddel való szerződésünket, akkor ez akadály lesz az Ausztriával való megegyezésnek is.

Bródy Ernő: Hol van Ausztria? Hol van?

Wekerle Sándor: Fokozottan áll ez a bank-
ügyre is: Horvát- és Szlavonország különállását én előre nem mondom fel. A törvényjavaslat szerint a tárgyalások vele folyamatba teendők. Proklamációkka viszonyokat nem lehet rendezni, csak zavarni. Egy ilyen törvénynek mindenre ki kell terjednie. Kéri Károlyi Mihály törvényjavaslatának a mellőzését.

asszonyok az élelmiszerüzletek előtt, asszonyok, akik fiukat, testvérüket, vagy apjukat siratják. A sok csonka kar és az ország körül sorakozó sírdombok mindmegannyi kérdőjel, amel-
ide áll a magyar parlament elé azzal a kérdéssel: miért? (Nagy taps a baloldalon.) Nem kell ide entente-
ügynök, mikor tudjuk, hányan kerestek azon, hogy élelmiszert vittek külföldre. Lássák be, hogy az ország milyen helyzetben van és mondják meg a királynak, hogy nincs hívebb népe, mint a magyar, ott leszünk mellette tüzön, vízen, de ő is jöjjön ide közénk. (Nagy taps.)

Wekerle miniszterelnök felszólalása után a Ház 82 szóval 36 ellen elvetette Ráth Endre indítványát.

(Apponyi indítványát elfogadják.)

Következett a határozathozatal Apponyi Albert gróf következő indítványa felett: „A kormány bizalmas természetű közleményeinek átvételére és megvitatására a Ház tizenöttagú külügyi és honvédelmi bizottságot választ.”

Elnök felteszi a kérdést szavazásra és konstataja, hogy úgy látja, hogy a képviselőház egyhangulag elfogadja a határozati javaslatot és kimondotta, hogy ezt határozattal emeli és a külügyi és honvédelmi bizottság tagjainak a megválasztása iránt javaslatát a Ház legközelebbi ülésén teszi meg.

Ezután az elnök az ülést felfüggesztette.

(„Wilson a magyar külügyminiszter.”)

Szünet után az indemnitás vitája következett. Szponyi Semadara előterjesztette a pénzügyi bizottság jelentését.

Hock János szólalt fel ezután: Az ország se-
b től vérzik, járvány tizedeli a lakosságot, éh-
inség leselkedik reánk, és védetlen határainkon az ellenség áll.

Szurmay közbeszól: Dehogyan áll!

Hock János Surmay felé: Becsületes jó magyar embernek ismerem miniszter urat, kérdem, garantálja-e miniszter ur, hogy az ország határai megvannak-e védve és nem az utolsó erő-
tartalékainkat áldozzák-e fel határainkon? Kötelessége a fenyegető veszélyre felhívni az ország figyelmét. Tudtuk és vártuk, hogy Magyarország szabadságát és függetlenségét csak a külpolitikai bonyodalmaktól várhatjuk. Az alkalom most itt van. A külpolitikai viszonyok mai alakulása a független Magyarország minden feltételét lábunk elé dobta. Csak le kell hajolni érte. Ha a dualizmus csakugyan halott, akkor egy kötelessége van a nemzetnek, le a kalappal Kossuth Lajos előtt. Wekerle szavára nem adhatunk semmit. Nem elég kormánynyilatkozat, nem elég királyi leirat. csak akkor hiszünk, ha majd a külön magyar bé-

(El kell ismerni a cseh államot.)

Károlyi Mihály: Én csak mint magánember informálódtam náluk. Megalázó kényszerhelyzetben vagyunk, de meg kell kísérelni a kibontakozást. *El kell ismerni a cseh államot, de azt nem, hogy magyar területekre joga lenne.* Ha tárgyalások nem járnak eredménnyel, akkor Európa színe elé kell menni. *A lehető leggyorsabban meg kell kötni a különbékét.* (Nagy taps a baloldalon.) Megtörténhetik, hogy a németek szó nélkül elfogadják a feltételeket és akkor mi egyedül maradunk. Ugy látszik, valami előre nem látható csodát remélnek még itt.

Ráth Endre: Cutaütésre nem lehet számítani.

Kun Béla: Nem várjuk meg a szerb betörést.

Károlyi Mihály: A kormány tegye meg mindenekeelőtt azt, a mi a legfontosabb: adja át a helyét olyan kormányának, a mely nincs diszkreditálva és a melyben a demokratikus elemek, a szocialisták és a nemzetiségek is helyet foglalnak, egy olyan kormányának, a mely kész a különbékét azonnal megkötni. Ha nem teszi ezt a kormány, legyenek elkészülve, a magyar nemzet nem fogja ezt tűrni és maga veszi kezébe a rendelkezést. Ma senki sem vágyik a miniszteri székbe.

Popovics Sándor pénzügyminiszter: Tudjuk!

Kun Béla: Határaink védtelenek, a magyar ezredeket nem tudják hazahozni.

Károlyi Mihály: Nem nagy öröm átvenni a kormányt, a mikor egy rossz, vagy kevésbé rossz békét lehet csak kötni.

(Károlyi tíz pontja.)

Károlyi: A törvényjavaslatról kell, hogy szóljak, a melyet benyújtottam és a mely szoros összefüggésben van az elmondottakkal. A cselekvés órája ütött. Inkább ma, mint holnap kell cselekedni, hogy *Magyarország függetlensége kimondassék.* Legyen a Ház asztalán egy törvényjavaslat, a melyet szavazás alá kell bocsátani és a mely Magyarország függetlenségéről szól. El kell szakítani a 67-es kiegészítő törvényt. Sorsunkat különösen ma nem köthetjük a felbomló Ausztriához.

Az önálló magyar külügyminiszteri széket ma kell betölteni, mert a külföld előtt Magyarország mint független állam csak akkor jelenhet meg, ha magyar külügyminiszter képviseli. Nem akar most a törvényjavaslatról részletesebben beszélni, mert nem a mondatai adják a lényegét, hanem az a cselekedet, a mely benne van. Most minden formától, minden házszabálytól el kell tekinteni. Az óra sürget, nincs egy vesztegetni való perc sem. A függetlenségi párt követeléseit tíz pontban állítja fel. Követeli a mostani kormány azonnali távozását, a háboru azonnali befejezését, a magyar katonaságnak az országba való visszahozását és a béketárgyalásoknak azonnali megkezdését. Követeli, hogy a király a mostani időkben Budapestre jöjjön. Követeli Magyarország függetlenségének törvénybe iktatását, külön külügyminisztert, követeli a német szövetség felbontását, az új kormány azonnal tárgyaljon a magyarországi nemzetiségekkel, jelentse ki az új kormány, hogy a délszláv állam függetlenségének nem áll útjába és biztosítja Magyarország számára Fiumét. Követeli az általános, egyenlő, titkos választójogot, a főrendiház demokratikus átalakítását és népjóléti minisztérium felállítását. Követeli a sajtó, gyülekezési és egyesülési szabadság helyreállítását és vé-

gül, hogy az új kormány tegyen meg mindent, ami a haza megmentésére szükséges.

(Ne vigyenek ki élelmet az országból.)

Ezután **Károlyi Mihály** folytatta: Van még egy pont, amelyet el kell mondanom. Követeljük, hogy *a kormány a legnagyobb mértékben örködjék a termények fölött, hogy egy szem se menjen ki az országból. Zárjuk le a sorompókat, mert itt januárban és februárban éhínség lesz.* Ha az éhínség egy veszített háboru után jön, tudjuk, hogy mit jelent. Ha nem akarjuk, hogy a sansculottek vagy a bolsevikiek vegyék át az uralmat, akkor, ismétlem, inkább ma, mint holnap kell intézkedni. És ez be fog következni, ha a kormány le nem mond. Olyan

Wekerle válaszol Károlyinak.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Egyetért Károlyival, hogy a tettek mezejére kell lépni, de bejelenti, hogy a kormány már is a tettek mezejére lépett. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Én erre a helyre sohasem jöttem azért, mert ide törekedtem, hanem mert hívtak. Az ország nagy közvéleményének bizalma... (Óriási zaj a szélsőbaloldalon.)

Huszár Károly: Teljesen eljátszotta az ország bizalmát!

Wekerle Sándor: Nekem politikai multam van. Mikor először elhagytam ezt a széket, az egy nagy egyenjogusítás érdekében történt. Mikor másodszor hagytam el, akkor nemzeti követeléseket akartam érvényesíteni. Mindig a demokráciának voltam a barátja. (Óriási zaj és derűtség a szélsőbaloldalon.) Nem hagyom magam úgy odaállítani, mintha maradi ember volnék.

Fényes László: Hová vitte az országot?

Az elnök figyelmezteti Fényest.

Balla Aladár (az elnök felé): Palota-őröket nem hoz be ide! (Óriási zaj.)

(Nem lehet keleti Svájcot csinálni.)

Wekerle Sándor: Én e helyről nem távozhatom, csak ha olyan kormány jön, a mely Magyarország érdekeit sikerrel képviseli. (Nagy zaj.) Én nagyrabecsülöm az urak ama készségét, hogy ilyen nehéz napokban ide akarnak ülni...

E szavakra óriási zaj tört ki a szélsőbaloldalon. Gróf **Batthyány Tivadar** felháborodva csapkodja az asztalt és így kiált föl:

— Tiltakozunk ez ellen!

Balla Aladár: Miért nem engedik haza a magyar katonaságot?

Wekerle Sándor: Károlyi olyan kormányalakítást kíván, melyben részt vennének olyanok is, a kik esetleg valaha részt vehetnek, de előbb le kell mondaniok arról, hogy *itt Magyarországból keleti Svájcot csináljanak.* (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) *Én nem tudom, mit rejt méhében a jövő...* (Felkiáltások balról: Ez a baj!) de bűnös könnyelműség lenne azokat előtérbe tolni, a kik ellene vannak Magyarország integritásának. Károlyi azt mondta, hogy minden áron kössük meg a békét. Mióta a jelenlegi király uralkodik és mióta én e helyen vagyok, minden lépésünk odairányult, hogy a béke meglegyen.

(Németország nélkül nem köthetünk békét.)

Wekerle Sándor: Lehetetlen kíván az, a ki azt akarja, hogy Németországtól külön kössük meg a békét. Nem a szövetségi hűségre

állapotok fognak bekövetkezni, a melyek nemcsak a kormányt fogják elsöpörni, hanem el fognak pusztítani olyan értékeket is, a melyek minden magyarnak drágák. Ha a kormány nem hajlandó a távozásra, legyenek elkészülve a legrosszabbra. A halogatás csak arra alkalmas, hogy az ellenség betörjön hazánk területére. Minden perc késés, az ellenségnek néhány kilométerrel való előrehaladását jelent. Nemcsak a cseh-szlovák kérdés kerül napirendre, de figyelmezteti a Házat, hogy a dáko-román kérdés is napirendre kerül. Bűn, ha a kormány nem cselekszik és ha nem cselekszik, bejelenti, hogy ő fog cselekedni. (Nagy taps a Károlyi-párton.)

gondolok, de a mikor ma ismét német katonák állanak...

Felkiáltások: (Hol? (Óriási zaj.)

Fényes László: Rabolni hozták a németeket!

Az elnök: Gondolják meg a képviselő urak, hogy ezekkel a közbeszólásokkal és zajongásokkal nem szolgálják a nemzet érdekeit. A magyar nemzetnek kellő nyugalommal kell szembenéznie azokkal a bajokkal, a melyek a láthatáron tornyosulnak. (Tisza és a munkapárt tapsol.)

Wekerle Sándor: Azt kérdezték az urak, hogy hol vannak a németek? *Azokon a veszélyeztetett helyeken, a hol meg kell óvni az ország integritását.* A mi a magyar csapatok hazahozását illeti, a kormány nemcsak óhajtja ezt, de erre nézve már cselekedett is. A német csapatok elhelyezkedéséről egész bizalmas közléseket fog tenni annak a bizottságnak, a melyet ki fog küldeni a Ház. A nyilvánosság előtt azonban erről a kérdéstről nem lehet beszélni. Mindnyájan át vannak hatva attól az elhatározástól, hogy keresztülvigyük az ország érdekében mindazt a mi mulhatatlanul szükséges. A mi a béke azonnali megkötését illeti, kijelenti, hogy a tíz napot arra használta fel, hogy a Wilson-féle pontok alapjára helyezték a tárgyalásokat. Azt a tíz napot, azon kívül arra használta fel, hogy ajánlatot tett a fegyverszünetre és a békekötésre. Igaz, hogy olyan jegyzéket kaptunk, a mely ezt a kérdést kitolja, illetve érintetlenül hagyja. A békekötésnek nem ők az akadályai. Erre a jegyzékre is megadják a választ, azt a kívánságot, hogy a fegyverszünetről tárgyaljanak és ne kiszakított kérdésekről. Egyelőre különben nem kaptuk meg a hivatalos jegyzéket, csak egy Reuter-jelentés érkezett.

Huszár Károly: Ausztriában, ugy látszik, megkapták, mert már korrigálták is.

Felkiáltások a baloldalon: Ki adja meg rá a választ? Burián?

(Cseh-szlovák ellenfelet nem ismerek.)

Wekerle Sándor: Igen, mert mint hadviselő fél, együtt vagyunk. *Mi cseh-szlovák ellenfelet nem ismerünk és nem ismerünk cseh-szlovák egyesítést.* (Helyeslés a jobboldalon.) A szlovákok, hála Istennek, nem nyilatkoztak úgy, hogy Csehországgal akarnak egyesülni, sőt minden befolyástól menten — a mire különben határozott utasítást adtam — egyre több és több olyan határozatot hoznak ezen a nemzetiségi vidéken, a melynek a lényege éppen az, hogy *együtt akarnak velünk maradni.* (Nagy zaj.)

kekötés pontjai között az entente garantálja a magyar függetlenséget. (Zajosh helyeslés a szélső baloldalon.) Legyünk nyitlak és őszinték. Olyan lesz a magyar szabadság, amilyent a magyar békében az entente jóindulatával biztosítani lehet. Nem azok adják meg Magyarország függetlenségét, akikkel együtt harcolunk, hanem azok, akik ellen harcoltunk.

Juhász Nagy Sándor: Nem megyünk tovább a németekkel.

Hock János: Nem Burián már a külügyminiszter, van már magyar külügyminiszterünk és ez Wilson, aki tévedhet egyik-másik kérdésben, de ő a népek szabadságának felkent papja. Dicséri a cseheket, akik kiküzdötték maguknak függetlenségüket. (Felkiáltások: A mienket elárulták!)

Hock János: Bárcsak a magyar nemzet szívében élne annyi öntudat és erő, mint ami őket vezette. Nyujtsunk kezét a szabad nemzetnek, ne legyünk tovább a hatalom kedvéért vérebjei és porkolábjai Ausztriának. Akkor kellett volna békét kötni, amikor fölényes helyzetben voltunk. A ki elmulasztotta ezt, az a vádlottal. padjára való.

Az elnök ekkor a vitát berekesztette és folytatását délután négy órára halasztotta.

(Hozzák vissza csapatainkat.)

A képviselőház délutáni ülését fél négykor nyitották meg.

Huszár Károly kifejti, hogy a háborút elvesztettük, mert akik a háborút vezették, olyan háborus célokért harcoltak, amelyek elérésére nem volt erejük. Nem akarunk hűségsgözök lenni a németekkel szemben, akikkel együtt küzdöttünk Erdélyben, de nem akarunk öngyilkosokká sem válni, amiért szövetségünk tévesen ítélte meg a helyzetet. A lehető gyors békére van feltétlenül szükségünk. Szónok nem entente barát, mert az entente-ben nem a szabad nemzetek társaságát látja, hanem egy háborus szervezetet, amely most ellenünk harcol. Királyunk a mi egyetlen reményünk. Nálunk az uralkodó trónja nem rendült meg, mint más országban. Ez mutatja, hogy a magyar nemzet épp úgy kívánja a békét, mint királya, kinek oldalán hűséggel kitart. Olyan békét kell kötni, amely minden népre nézve igazságos. Magyarországra nézve csak olyan béke lehet igazságos, mely területi integritásunkat nem sérti. Követeli, hogy a magyar csapatokat szólítsák haza. A magyar csapatok Csehországban való tovább maradása morális kár reánk nézve. Csapatainkat hozzák vissza határaink védelmére. A javaslatot elfogadja.

Huszár Károly után **Plattay György** szólalt fel. Az indemnitási javaslatot már azért is elutasítja, mert a közös költségek is henniojalatnak. Az udvartartás költségeit csak annyiban szavazza meg, amennyiben kimonadják, hogy Magyarországon kell e költségeket kiadni. Örül a 67-es rendszer megbukásának. Ez a rendszer a kishitíszer rendszere volt, a melyet csak korrupció után lehetett fentartani. Elmondja, hogy a hadseregben a magyarokat üldözték. A magyar szellemet és a magyar tisztet száműzték belőle. A magyarok interakciális erejükhöz képest nem bírnak érvényesülni. Ez a rendszer a nemzetiségek előtt a magyar fajt gyűlöletessé tette. Az imperia-lizmus és a militarizmus a maga gyűlöletes formájában ez a rendszer és azt kérdi, hogy mi fog történni azokkal a tábornokokkal, akik az egyik csatát a másik után elvesztették. — Majd kijelenti, hogy az uralkodó funkcióját törvényben szabályozni kell.

Hock János: Az uralkodó uralkodjék és ne kormányozzon!

Plattay György kijelenti, hogyha a munkapárt nagy bünett le akarja vezetni, akkor a szélső baloldalra kell menni, akkor talán az ország elfelejti bűneit. Az országgyűlés további részéről lapunk más helyén adunk tudósítást.

Aradi városi tisztviselők

a magyar városok munkájában.

(Varjassy Lajos, Löcs Rezső és Kovács Vinoc delegálása.)

(Budapesti munkatársunktól.) Amikor Bódy Tivadar dr.-t a székesfőváros polgármesterének megválasztották, az új polgármester egyuttal elnöke lett a Magyar Városok Országos Kongresszusának is. Az új elnök első dolga volt az, hogy levelet irt Varjassy Lajos aradi polgármesternek.

E levélben az elnök megírta azt, hogy a kongresszust intenzívebb munkásságra kívánja serkenteni és e célból haladéktalanul meg akarja alakítani azokat a szakosztályokat, a melyek létesítését a Magyar Városok Országos Kongresszusának egyetemes ülése elhatározta. Nyolc ilyen szakosztály lenne, amelyek megtárgyalnának minden a városok szervezetét, pénzügyét, üzemi berendezkedését, városépítést, közművelődését, szociálpolitikáját és népelelmézését érdeklő kérdéseket, egy külön szakosztály pedig a tisztviselői kérdéseket tárgyalná le. Ebben az utóbbi szakosztályban a városi tisztviselők bizalmiértsiai vennének részt és ők döntenék el, hogy a városi tisztviselői érdekek védelmére milyen módokat és eszközöket találnak szükségesnek és hogy szük-ségét látják-e annak, miszerint a városi tisztviselők a kongresszuson kívül külön szervezkedjenek-e.

Az elnök Arad polgármesterét arra kérte mindenekelőtt, hogy a polgármester kérje fel a városi tisztviselőket arra, hogy a tisztviselői szakosztályba delegálják egyik megbízottukat. Ezenkívül Bódy Tivadar megkérte a polgármestert még arra is, hogy a nyolc szakosztály közül nevezze meg azt, amelyben saját maga is részt venni óhajt, továbbá a városi tisztviselői közül maga is jelöljön ki egyet, aki a tisztviselői szakosztály kivételével valamelyik szakosztályban közreműködne.

Bódy Tivadar dr. megkeresésére az aradi polgármester most válaszolt. E válaszból kitűnik, hogy Varjassy Lajos polgármester a szervezeti szakosztályban óhajt részt venni, a maga részéről a városok munkájában való részvételre Löcs Rezső helyettes polgármestert jelölte, aki a népelelmézési szakosztálynak lesz a tagja, a tisztviselők pedig bizalmi férfinak a tisztviselői szakosztályba Kovács Vinoc városi tanácsnokot delegálták.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

24-én: C) bérlet. 25-én A) bérlet. 26-án B) bérlet. *Édes öregem* operett. Utána *Bajazzók* opera. Pardy Armand vendég felléptével.

26-án: D. u. fél 4 órakor *Hotel Imperiál*.

27-én: D. u. ¼ 4 órakor *Tiszavirág* operett 3 felvonásban.

27-én: Este fél 8 órakor C) bérlet. *Mágnás Miska*.

* *Bajazzók, Édes öregem.* Holnap csütörtökön kerül hosszú pihenés után először színre Leoncavalló világhírű operája. A szereplők teljesen újak és az aradi színpadon még nem játszották szerepeiket. Nedda: Z. Váradi Margit. Canió: Pardy Armand. Tonió: Róna Dezső. Beppó bohóc: Faludy Károly. Szilvió: Matolcsi Béla. Ugy a kar, mint a zenekar meg van erősítve és teljesen készen bepróbálva várja az előadást. A *Bajazzók* előtt Fall Leó búvájos egy felvonásos kis operettje kerül színre Horváth Mici, Kiefer Lujza és R. Tóth Józseffel. — Délutáni előadások: Szombat délután fél 4 órakor *Hotel Imperiál*. Vasárnap d. u. fél 4 órakor *Vandergold* kisasszony.

* A Nöstény ördög szereposztása. Hatalmas nemzetiszínű falragaszok hirdetik az Aradi Modern Színház szombati kapunyitását. A színházbajáró közönség élénk tetszésével találkozott, hogy a direktió Schönherr kitűnő színjátékát: A nöstény ördögöt tűzte ki megnyitó előadásául. Teljesen új szereposztásban kerül színre a Nöstény ördög, amelyben az asszony híres szerepét Csige Böske fogja játszani. Az öreg ember hálás szerepét Várnay Jenő játsza, a csendőr markáns alakját pedig Kertész Dezső viszi színpadra.

* A Feltáknység. Ma szerdán a *Feltáknység* kerül színre, amely az elmúlt idényben a legnagyobb sikert aratta a prózai darabok közül a tavalyi kiosztás teljesen megváltozott a mai előadáson.

Jövendőies a békéről.

(A jó: a téli ruha, ja és élelmiszter.)

A háboru, a konjunkturának ez a bőségszaruja a többi iparágak között a jósló ipart is felendítette nem várt mértékben. A háboru alatt egyre-másra jelentek meg a jóslások, amelyek a legtöbb esetben a háboru végét igyekeztek megjövendölni. A legelső jó Vilmos császár volt, aki „... mire a lombok...” című jövendőmondásával kissé — hogy úgy mondjuk — kompromittálta ezt a műfajt. A többi jóslások is, amelyek a háboru végéről szóltak a császár jóslásához hasonló igazaknak bizonyultak. A jóskok ennek dacára szorgalmasan dolgoznak, nyilván azzal a számítással, hátha a sok közül egy talán mégis beválik.

Az *Aradi Közlönynek* is meg van a külön hízi jósa, aki időnként nevének szerény elhallgatása mellett felszokta keresni szerkesztőségünket jósló tehetségének egy-egy újabb termékével, a melyeket mi eddig mindig a nyilvánosság elé bocsájtottunk és amelveket — fájdalom, ha kell vallanunk — még eddig mindig halomra döntöttek az események. A mi jóskunk egy peches jós, de nem gyáva jós, nem olyan ember, aki egy-két sikertelenség után gyáván visszavonul az események elől. Ő ha már megelőzni nem bírja, legalább követi az eseményeket.

Most, amikor a wilsoni pontok világát éljük, jóskunk az események hatása alatt az alábbi hét pontban foglalja össze jóslatait, amelyeket a mai postával szerkesztőségünk címére beküldött:

1. Semmiféle béke 1918-ban nem lesz. A központiak békéje 1919-ben fog létre jönni. Nem egyszerre.

2. Magyarország területe épségében, mint független állam kerül ki a háboruból.

3. Németország nem engedli magát törbe csalni ellenségeitől s nem is fog békét kötni azon az alapon, ahogy azt az ellenségei óhajtják.

4. Nem úgy fognak a békék létrejönni, ahogy jelenleg Wilson diktálja. Wilson szereplése hátterbe szorul. Békét a fegyveres erők kimerülése hozza meg.

5. A központiak békéje után a világháboru még nem szüli meg a világbékét. Amerika, Angolország, Franciaország és Olaszország összetűz egymással.

6. A közeli békénkre nagy hatása lesz a hozsantartó kemény télnek is, ami az idén korán fog bekövetkezni.

7. Minden ember jól lássa el magát ruhával, fával és élelmi szerekkel, mert rég nem látott hideg lesz az idei tél a mely már november vége felé jelentkezni fog. N. I.

A nagyhorderejű jóslásnak különösen a hetedik pontja két méltán feltűnést, amelyben a jövőbe látó férfa megjósolja, hogy az idei tél már november végén jelentkezni fog. Miután jóskunk eme állításának igazsága kevés embernél fog tagadásra találni, nincs okunk arra, hogy jóslásának többi pontjaiban kételkedjünk. Egy dolog azonban bizonyos kétséget hagy fenn. N. I. ur minden ember figyelmét felhívja arra, hogy téli-re lássa el magát ruhával, fával és élelmi szerekkel. Ez eddig rendben volna. Azonban engedje meg az igen tisztelt jövendőmondó, addig, amíg azt meg nem jósolja, hogy télire honnan veszek magamnak fát, élelmiszert és egy használható télikabátot, kénytelen vagyok kételkedni jósló tehetségében.

A kancellár Wilson jegyzékéről.

(Az entente haditanácsa megállapítja a béke feltételeit. — Románia az entente-hez pártol?)

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés ma ülést tartott a bejelentett alkotmány módosítások elintézésére. Miksa bádeni herceg a következő beszédet mondotta:

— Wilson elnöknek a német kormány békelépésére adott válasza minden országban harcot támasztott e kérdés körül: jogokon alapuló béke vagy erőszakos béke? Az érzelmeik harcáról van itt szó, amelyet minden országban nyíltan vívnak meg, mint ahogy hasonló körülmények között nálunk is kellene. Az egyik részről az ediginél is hangosabban jelentkeznek azok, akik azt hiszik, itt az ideje, hogy a gyűlölet és a bosszúvágy felgyülemelt szenvedélyeit a mi német hazánk területein elgátsák ki. A másik részen a népek szövetségének őszinte hívei teljesen tisztában vannak vele, hogy az új vallás alapfogalmai most állják ki a döntő próbát. Ez az alapfogalom így szól: mielőtt valamely, egyes hatalom, vagy hatalmi csoport kényszereszközöket használna valamely jogért egy, más nemzettel szemben, teljes alapossággal és becsületesen meg kell kísérelni, hogy önkéntes megállapodás útján őrizzék meg a békét, vagy pedig ha a mostani helyzetre alkalmazva, hogy ilyen módon ériék el. A véleményeknek ez a harca még nem dönt el. Megtudjuk nevezni azokat a lelki hatalmokat, amelyek egymással szemben állanak, de az erőviszonyokat nem tudjuk megmérni. Wilson elnök legutóbbi jegyzéke nem világosította fel a német népet afelől, hogy jog végződni a véleményeknek e harca.

Talán Wilson új válasza meghozza a végleges bizonyosságot. Addig újabb véleményeinknek két-féle lehetőségére kell előkészítenünk a gondolatainkat és tetteinket. Először arra, hogy az ellenséges kormányok a háborút akarják és hogy erre nincs más választásunk, mint hogy teljes erővel védekezzünk annak a népnek javára, amelyet a végtelenségig támadnak. Ha annak a szükségessége bekövetkeznék, nem vonom kétségbe, hogy a német kormány a német nép nevében bocsáthatja ki a nemzeti védelemre szóló felhívást, mint a hogy a német nép nevében beszélt akkor is, amikor a béke érdekében tette lépését. Aki becsületesen helyezkedett a jogokon alapuló béke álláspontjára, az kötelezettséget vállalt arra nézve is, hogy nem hajlandó meghajolni az erőszak előtt. Azonban újból a másik lehetőséget teljes jelentőségében kell figyelembe venni. A német népet nem lehet bekötött szemmel odavezetni a tárgyalásokhoz. A nemzetnek joga van hozzá, hogy megkerdezze: ha Wilson feltételeinek alapján kötjük meg a békét, mit jelent ez életünkre és jövőnkre nézve. Csak az elnök kérdéseire adott válaszuk után jutott a német nép a közvélemény visszhangjából ítélve annak a tudatára, hogy miről van szó. Most tisztán akar látni.

Igen uraim, óriási jelentőségű elhatározások előtt állunk. A mi részünkre nézve nem lesz ezután az az igazság, amit mi magunk tartottunk annak, hanem amit ellenségeink fektelen vitában igazságosságnak elismertek. Nehéz helyzet ez egy büszke és győzelmehez szokott népnek. Mert a jog kérdése nem áll meg országunk határainál, amelyeket semmi hatalomnak sem nyitunk meg önkényl. Azok a pontok, amelyeket magunkra nézve irányadón elfogadtunk, a birodalom belsejében felmerült kérdésekre is kiterjeszkednek. Újabbán sok felől mondták nekem, hogy Wilson feltételeinek elfogadása megbókolást jelent Németországra nézve az ellenséges itélőszék előtt, amely a jog kérdését kizárólagosan saját érdekeinek nézőpontjából itéli meg. Ha nem így volna, akkor miért kerülnek az ententének éppen a legzsélesebb politikuskai a tárgyalás termé, mint a bűnös ember a bíróságot.

A német birodalmi kancellár azzal fejezte be beszédét, hogy nem tűrhetjük el, hogy hadseregünkkel sörtégessék, azt a hadsereget, amely most annyi bajjal és keserűséggel folytatja a harcot hazánk megvédéséért.

Ezután még több felszólalás után a gyűlés véget ért.

körökben Németország jegyzékére legkésőbb csütörtök estére várják Wilson választát. A többségi pártok remélik, hogy Wilson most már részletesen ismertetni fogja a fegyverszünetre és a béketárgyalásokra vonatkozó feltételeit.

Gentből táviratozzák: A Temps szerint a Versaillesben legközelebb összeülő entente haditanács részletesen megállapítja a fegyverszünet és a béke feltételeit.

Rotterdam távirat szerint a Daily Chronicle tudomásul adni, hogy értesülése szerint Poch tábornok a fegyverszünet megkötése előtt előreláthatóan a következő feltételeket szabja:

1. A németeknek ki kell szolgáltatniuk a megszállott és kiűritendő területen levő minden hadianyagukat.
2. Az entente csapatok azonnal megszállják Elzász-Lotharingiát.
3. A szövetségesek véglegesen megszáll-

Egy fiu rablógyilkos

merénylete.

(Véres ösztöké Déván. — Aki Aradon nem kapott állást.)

Hétfőn, e hó 21-én hajnali 3 órakor nagy jajveszékés és ordítózás verte fel Déván a Hunyadi-utca csendjét. Az arra cirkáló rendőr figyelmes lett a lárma, amely Baum Mihály, bórkereskedő házából hallatszott. Itt lakik már több mint egy esztendője két törökországi származású férfi, akik cukor elárúsításával foglalkoznak. Két hónappal ezelőtt, mint kíséző, hozzájuk került Izmail Rakib macedóniai születésű 17 éves fiu. Vasárnap délután az üzletársak valamin összekülönböztek és ekkor Izmail azzal fenyegetőzött, hogy nem marad tovább náluk. Vacsora után haragosan, szó nélkül nyugalomra tértek.

Izmail Rakib megvárta, míg a két férfi elaludt, azután csendesen, óvatosan felkelt és összecsomagolt. Mikor készen volt, hirtelen eszébe jutott, hogy nem tud elutazni, mert mindössze 1 korona 20 fillér volt a zsebében. Sötét terv villant meg a fejében: elhatározta, hogy elteszi láb alól a két férfit és elrabolja a pénzüket. Egy hatalmas konyhakést vett elő, odalopódzott az ágyhoz, amelyben a két férfi nyugodtan aludt. A sötétségben azonban nem láthatta jól az alvókat és ez volt a szerencse. A gyilkos első késszurása az idősebb férfi fejét találta, akinek jobb füle mellett hatolt be a kés és, végighasította a nyakát. A jajveszékésre fölébredt a másik férfi is és borzalmas tusa fejlődött ki a két ember és a támadó között. A dulakodás hevében Izmail összeviszsa szurkálta őket. Érdekes, hogy a legtöbb szurás a fejet érte. Az idősebbik férfi fején két súlyos és 19 könnyebb sebet ejtett a gyilkos kése, a fiatalabb fején egy súlyos és 17 könnyebb természetű seb vérzik, azonkívül hátán a bal lapocka alatt van egy hatalmas tátongó seb. Dulakodás közben a gyilkos valahogyan önmagát is hasbaszurta, mire kiesett kezéből a véres kés és annyira elgyöngült, hogy tehetetlenül rogyott le az egyik ágyra. Az idősebbik cukrosnak még volt annyi ereje, hogy a tehetetlen merénylőt összekötözte. Ekkor lépett be a zajra figyelmes lett rendőr, aki azonnal betelefonált a kórházba és beszállította a két összeszurkált férfit. A merénylő fiatal embert letartóztatta és bekísérte a rendőrség-

ják a rajnai hidőket. Az entente tengerészeti vezetői ezeket a feltételeket megteszik azzal, hogy valamennyi német tengeralattjáró kiszolgáltatandó.

Berlin távirat szerint Milner lord angol hadügyminiszter az Evening Standard munkatársával folytatott beszélgetése során kijelentette, hogy a megfelelő feltételekkel kötött fegyverszünet már magában foglalja a porosz militarizmus vereségét. Tudja, ha azt hiszik, hogy a német nép valami őszinte hajlandósággal volna a militarizmus iránt. Ennek mindig csak alávetette magát. Mielőtt a porosz katonai hatalom veresége tisztán áll a német közvélemény előtt, semmi sem fog történni többé, ami a fegyverszünetet kösleltetni fogja. Az is veszedelmes volna, ha Németország számára előírnák az alkotmány megváltoztatását. Ez csak újáélesztené a németek ellenállását. Az angol közvéleménynek nem szabad megfellebbezni arról, hogy a németek nyíltan állítottak a birodalom élére és a kormány rendszert egészen átalakították.

Zürichi távirat szerint a párisi Journal és Eclair tudni véli, hogy a Marghiloman kormány lemondása küszöbön áll. Utána Románia újpártol az ententehez.

Az Aradi Közlöny tudósítója fölkereste Izmail Rakibot a rendőrség cellájában, aki az esettel kapcsolatosan a következőket mondotta:

— Még a háboru előtt kerültem Magyarországra, ahol eleinte nagyon nehéz volt az életem, mert nem tudtam magyarul beszélni. Később, amikor már kissé történt a magyar nyelvet, könnyebb volt a helyzetem. Voltam Kassán, Nagyszebenben, Szatmárnémetin, Szolnokon és Szabadkán. Legutóbb Budapesten tartózkodtam, ahol egy irodában nyertem alkalmazást, mint kíséző, mert kéretem hat gimnáziumom van. Orman Aradra mentem, de ott nem tudtam maradni csak 3 napig, mert sehol sem kaptam alkalmazást. Ott értesíttem arról, hogy Déván két török honfitársam tartózkodik. Elhatároztam, hogy ide jövök és másnap már itt is voltam. Ez ezelőtt két hónappal történt. Azóta velük együtt életem, de nagyon nehezen, mert a keresetből én kaptam a legkevesebbet.

Arra a kérdésre, hogy hogyan szánta el magát a gyilkos merényletre, így válaszolt:

— Igazán én magam sem tudom. A pénzvég elszédített, kezembe került a kés és... és ölni... ölni... nem akartam, csak... csak...

Itt elakadt a hangja és sírni kezdett.

VÁROS ÉS MEGYE.

A tisztviselők fizetésrendezése. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1918. évi október hó 23-án d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak folytatolagos sorrendje a következő: 51. A tanács beterjeszti a belügyminiszter leiratát, mellyel a közéletmezés részére megszavazott 500.000 korona hitel jóvá hagyatott. 52. U. az előterjesztése a munkaközvetítő hivatal munkái mellé alkalmazandó segédmunkaerő alkalmazása iránt. 53. A köztisztviselők beszerzési csoportjának kérelme városi támogatás iránt. 54. Az aradi sertésüzem és malomipar r.-t. kérvénye sertésvágóhid és husfeldolgozó telep létesítésének engedélyezése és a telep részére községi pótlék mentesség megadása iránt. 55. A községi tanácsok kérelme beszerzési előleg engedélyezése iránt. 56. A tanács előterjesztése a városi tisztviselők, tanácsok és üzemi alkalmazottak fizetésének rendezése tárgyában.

HIREK.

— **Zajecánál a szerbek tért nyertek.** Budapest október 22. (Hivatalos.) *Oiasz harctér:* Tegnap a kora reggeli órákban sikerült az ellenségnek a Monte-Sismol vidékén ideiglenesen behatolni árkaikba. Ellenlökéssel visszavetették. A további támadó kísérletek megghiusultak tüzelésünkben. Az Alano medencében visszautasítottunk olasz felderítő kísérleteket.

Balkán harctér: A Morava mentén támadásokat vertünk vissza. Német csapatok egy vállalkozás során behatoltak az ellenség állásaiiba. Zajecánál az ellenség tért nyert. Albániában a Nali folyó mentén utóvédharcok voltak. — *A vezérkar főnöke.*

Berlin, október 22. A nagyfőhadiszállás jelenti. *Délkeleti harctér:* Krusevácól északkeletre és a Lukovicán megghiusult az ellenség támadásai. A déli Morava mentén Szabarevonai csapataink, sikeres vállalkozásokat végeztek. — *Ludendorff.* (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlinből jelentik: a nagyfőhadiszállás Ismét erős angol, francia és amerikai támadásokat jelent, amelyek a szívós német védelem következtében megghiusultak.

— **Kitüntetés.** A király *Mairovitz* Emil népfelkeltő századosnak a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

— **Fényes László mentelmi ügye.** Budapestről jelentik: A képviselőházi mentelmi bizottsága holnap, e hó 23-án délelőtt fél 10 órakor a képviselőház második számú termében *Beöthy* László elnöklété alatt ülést tart, melynek tárgya Fényes László országgyűlési képviselő mentelmi ügye.

— **A horvát bánt népbánná kiáltották ki.** Zágrábról jelentik: Egy zágrábi népgyűlés, melyen 20.000 ember vett részt, dr. *Mihalovits* Antal horvát bánt népbánná kiáltotta ki. A gyűlés kimondotta a horvát állam önállóságát. Magyar kormánykörökben a bán szereplésével kapcsolatban egyelőre csak egy táviratra szorítkoznak. Egy lap azt írja, hogy a kormány Budapestre citalta a bánt, aki azonban a horvátországi viszonyok miatt nem jöhetett el. Félhivatalosan közlik most, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak. A magyar kormány semmiféle felhívást nem intézett a bánhoz.

— **Az Osztrák-Magyar Bank Bécsbe akarja szállíttatni aranykészleteit.** Budapestről jelentik: Az Osztrák-Magyar Bank budapesti palotájának pánclózatát pincéiben igen nagymennyiségű aranyat őriznek. A bank kormányzója néhány nap előtt azt az utasítást adta, hogy ezekből az aranykészletekből egy jelentékeny részt szállítsanak a bécsi főintézet pánclózáiba. A Károlyi-párt erről az arany szállításról idejekorán értesült és két tagja ma lekereste *Popovics* Sándor pénzügyminisztert és sürgős közbelépésre szólította fel. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy *azonnal intézkedni fog az esetleges aranyszállítás megakadályozásáról*, bár nem hiszi, hogy ilyen értelmű utasítás érkezett volna Budapestre.

Budapestről jelentik: *Popovics* Sándor pénzügyminiszterhez az aranyszállítás ügyében egy újságíró kérdést intézett. A miniszter a következő kijelentéseket tette:

— **Ebben az ügyben kérdést intéztem az osztrák-magyar bank bécsi kormányzóságához,** ahonnan azonban eddig még nem kaptam választ és így nincs módomban, hogy kimerítően nyilatkozzam. Azt hiszem, hogy csupán adminisztratív intézkedésekről van szó és nem arról, hogy az osztrák-magyar bank budapesti fiókjának aranykészletét elszállítsák. — A nagy aranykészlet szállítását különben már most felfüggesztették.

Beszerezési előleg a tanítóknak. A városi elemi és polgári iskolai tanítók, valamint a kereskedelmi iskola tanárai beszerezési előleget kérnek a várostól. A kérést a mai közgyűlést előkészítő tanácsülés azzal terjeszti a szerdai törvényhatósági bizottság elé, hogy azt mindenben teljesítse.

— **Trockij üldözési mániában szenved.** Stocholmból jelentik: A Tobolszki Krar azt a hírt közli, hogy *Trockij* elméje megzavarodott és üldözési mániában szenved.

— **Városatyá választások.** *Vizer* Lajos és *Müller* Károly törvényhatósági bizottsági tagok elhunytával megüresedett mandátumok betöltésének kérdésével ma foglalkozott a közgyűlést előkészítő tanácsülés. A tanácsülés úgy határozott, hogy a II. és a III. kerület betöltetlen törvényhatósági tagsági állásait a november 17-én megtartandó közgyűlésen fogják választás útján betölteni. A tanács a II. kerületben a szavazatszedő bizottság elnökéül *Parecz* Béla törvényhatósági bizottsági tagot, a III. kerületben pedig *Steigerwald* Lajos törvényhatósági bizottsági tagot fogja felkérni.

— **Halálozás.** *Aisleitner* Hugó, József főherceg kisjenői uradalmának erdőtanácsosa, Aradvármegye törvényhatósági bizottságának tagja e hónap 17-én Budapesten rövid szenvedés után meghalt. A temetés nagy részvét mellett hétfőn volt a budapesti farkasréti temető halottas házából.

Özveggy Weisz Simonné született *Stern* Rózsika hétfőn 28 éves korában Háromalmánál meghalt. A temetés holnap, szerdán délután 1 órakor lesz a körösbökényi izraelita temető halottas házából.

Wolf Karolin élete virágjában ma spanyolbetegség következtében 19 éves korában meghalt. Az elhunytban *Wolf* Jenő népfelkeltő főhadnagy nővérét gyászolja.

— **Utcanyitás akadályokkal.** A város a Csalán-utca rendezése céljából az ott levő 4. számú ingatlan kisajátítani akarja, mivel a háztulajdonossal nem tudott megállapodásra jutni. A belügyminiszter megengedte a kisajátítást és a közigazgatási bizottság ki is küldött a maga kebeléből egy albizottságot, hogy folytassa le a kisajátítási eljárást. Ez a bizottság ma délelőtt 11 órakor *Steinhardt* Mór dr. elnökletével össze is ült, azonban a ház tulajdonosa, *Kovács* Lázár nem jelent meg, azon egyszerű oknál fogva, mivel időközben meghalt. Miután az örökösöket nem értesítették a kisajátításról, most újabb eljárást kell folytatni a városnak, előbb azonban meg fogják állapítani, hogy kivel is kell ez ügyben tárgyalni.

— **A bérkocsisok csütörtöktől magasabb tarifát szedhetnek.** Az aradi bérkocsis ipartestület beadványban járult a tanács elé, melyben az eddigi viteldijaknak duplájára való fel-emelését kérte. A tanács kiadta a kérvényt a kapitányi hivatalnak, majd a kereskedelmi kamarának véleményezés végett. A beérkezett válaszok azt javasolják, hogy a bérkocsisok kérését csak részben teljesítsék, vagyis a fontosabb utakra 50 százalékos, a luxus kocsizásra pedig 100 százalékos béremelést engedélyeztessék. A tanács most ezzel a javaslattal terjeszti be a kérést a közgyűléshez és ha a törvényhatósági bizottságnak nem lesz kifogása ellene, a bérkocsisok csütörtöktől fogva már szedhetik a magasabb fuvardíjat.

— **Emberhalál vadászat közben.** Néhány nappal ezelőtt az aradmegyei Almászegres község határában *Zdrenesán* Száva 33. gyalogezredbeli katonája feloszlásnak indult hulláját találták meg a mezőn. A csendőrség, amelyet az esetről értesítettek, nyomozást indított az ügyben, amelynek során megállapítást nyert, hogy a szerencsétlen katonája egy halálos balesetnek az áldozata. Ugyanis október elején több környékbeli szabadságon levő katonája vadászni ment az almászegresi határba és vadászat közben az egyik katonája fegyvere véletlenül elsült. A serétek *Zdruésánt* érték, aki pár perc múlva meghalt. A katonák megijedtek az eset következményeitől és anélkül, hogy jelentést tettek volna a dologról, a hullát a mezőn hagyták. A csendőrség kinyomozta a tettet és az ügyet áttették a katonai hatóságokhoz.

— **Hordók kaphatók.** A Fructus, a központi szeszifőző szövetkezetek központja Németországból nagy mennyiségű boros, sörös hordót és szüretelő kádat hozatott be, melyek Magyarországra már megérkeztek, prima minőségűek, s literenkint 90 fillér árban azonnal átvehetőek. Megrendelések eszközölhetők az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál.

— **Adomány.** *Russi* Béla jegyző Kishalmágyról 20 koronát küldött a vak katonák javára.

A gyepmester is fizetésjavítást kér. A sok fizetésjavítási kérelem között a közgyűlést előkészítő tanácsülés asztalán ott feküdt a gyepmester fizetésjavítási kérése is. A fizetését 2400 koronára kéri felemelni és az állati hullák beszállításáért, amelyért eddig 400 koronát kapott, most 1000 koronát kér. A tanács indokoltan találta a kérelmeket és annak teljesítését javasolja a közgyűlésnek.

A spanyol-baj gyógyítása.

(Aradon osökken a járvány.)

Arad városi tisztifőorvosa, *Tisch* Mór dr. hangsúlyozottan kijelentette ma, hogy a spanyolnátha csökkenőben van. Az orvosok jelentése szerint a megbetegedések száma naponta kevesedik, de azért még mindig ajánlatos a fokozott óvatosság. Különösen a gőzvasút forgalmára panaszok vannak a városi főorvos. Még mindig zúfolva vannak a kocsik, amelyek valóságos melegágyai a járványnak. A rendőrség nem tud rendszabályokat életbe léptetni, mert nem kapott utasítást, meg azután a rendőrlégénység száma is oly csekély, hogy az esetleges rendszabályokat bajosan tudná foganatosítani. Éppen ezért a közönség a maga jól felfogott érdekében helyesen cselekednek, ha csak elkerülhetetlenül fontos esetekben használna a gőzvasutat. Ma újabbán három halottja van a spanyol-járványnak. Meghalt *Asztalos* Gyula 43 éves mozdonyvezető és *Anna* nevű 15 éves leánya, továbbá *Wolf* Karolina 19 éves leány.

Egy fiatal kolozsvári orvos, *Leitner* Fülöp dr., aki az olasz fronton teljesít szolgálatot, hosszúságú kísérletezés után rájött arra, hogy szublimát befecskendezés után a spanyol-betegek rohamosan gyógyulnak. A frontnak azon a részén, ahol *Leitner* mint főorvos működik, veszedelmes jellegű spanyol járvány lépett fel, amelynek a halálozási arányszáma fölülte nagy volt s eleinte az orvosok ugyszólván tanácstalanul álltak a járvánnyal szemben. *Leitner*nek hosszúságú kísérletezések után, a spanyol betegek garatjából, köpetéből, a honcolt hullák tüdejéből és egyéb szerveiből sikerült kitenyvesztienie a betegség baktériumát, az ugynevezett *duplon streptococcus-t*. *Leitner* 180 beteget figyelt meg különösképpen s megállapította, hogy az esetek 65 százalékában rendkívül komoly jellegű tüdőlob lépett fel. A halálozási arányszám 80 százalék volt. Mikor megkezdte befecskendezéseit szublimáttal, a *frissen ápolás alá vett betegek közül egyetlen egy sem halt meg a 4—5 nap óta beteg katonáknak pedig legfeljebb 20 százaléka*. *Leitner* bejelentette azt az eredményt vezértörzsorvosának, aki elrendelte, hogy az egész Isonzó-fronton ezzel az eljárással kezeljék a spanyol-betegeket. *Leitner* természetesen tovább folytatta kísérleteit, a melyekkel sikerült a járvány veszélyességét lényegesen csökkentenie. Azoknál a betegekknél, akiket kellő időben szublimát-injekcióval kezeltek, a tüdőlob súlyosbodása elmaradt s hamarosan meggyógyultak.

Igen érdekes megfigyelést tett a spanyol betegségről egy másik fiatal kolozsvári orvos, dr. *Veress* Géza Kolozsvár tisztiorvosa. *Veress*, aki a legutóbbi időben egy venereás kórházban Szirijben teljesített katonai szolgálatot, elmondta, hogy megfigyelése szerint a *higanyval kezelt betegek, vagy egyáltalában nem kapták meg a spanyol-náthát, vagy igen enyhe lefolyású volt a betegségük*. *Veress*nek ez a megfigyelése megerősíti *Leitner* kísérleteit, tekintve, hogy, a szublimát higanyos készítmény.

A spanyol-járvány Krassóme gyében is veszedelmesen terjed. Lugos körül számos faluban megdöbbentően nagy a halálos esetek száma; *Gonin* és *Hódos* községekben alig van ház, amelyekben spanyol-betegek nem volnának. A vármegye számos községében nincs orvos, sőt az egész *marosi járás orvos nélkül van*. Lugoson az összes iskolákat bezárták október hó 28-ig. A közigazgatási bizottság októberi ülésén *Leitner* Miksa dr. vármegyei főorvos a helyzetet igen veszedelmesnek jelezte, kijelentvén, hogy az állapotot még súlyosabbá teszi az egyre terjedő vörheny-járvány is. *Issekutz* Aurél alispán és a lugosi városi tanács minden lehetséges intézkedést megtett a járvány terjedésének megakadályozására.

„Lépünk ellenségeinkkel eszmecserebe.”

(Tisza István a defetista és ententepárti sajtóról)

A képviselőház mai ülésén a délutáni vita során felszólalt gróf Tisza István is és nagyhatású beszédben világította meg a mostani helyzetet. Az ülésnek erről a részéről itt számolunk be:

Tisza István gróf: Mindenekelőtt tiltakozik az előtte szóló képviselő beszédjének azon része ellen, amely a *magyar király fejedelmi jogainak megnyirbálását hirdeti*. A magyar alkotmány értelmében a király alkotmányos fejedelmi jogai úgy vannak körülírva, hogy az a magyar alkotmányosság következményeinek megfelelő és azon a határon túl módosításokba a magyar nemzetnek egyetlen számottevő tényezője sem akar belemenni. Majd megvédelmezi azokat a katonai tényezőket, akik a háború vezetésében részt vettek, elsősorban Konrád báró tábornagyot, akinek nagy sikereket és eredményeket tulajdonít. Rátért ezután a monarchia külpolitikájára, amelyet az ő miniszterelnöksége alatt folytattunk. Szerinte az akkori külpolitikánknak békeszerető és defenzív jellege volt, és ez a jellege meg volt már közvetlenül a háború kitörésekor is. Rámutat arra, hogy a hármasszövetség a leggyökeresebb kísérlet volt Európa békéjének biztosítására. Bebizonyíthatná a hármasszövetség politikájának defenzív és békés jellegét. Ha ennek a szövetségnek agresszív céljai lettek volna, nagyszerű alkalma lett volna a japán-orosz háború idejében ez agresszív célokat elérni. A sarajevói merénylet új helyzet elé állította a világot és akkor jutottunk abba a nehéz helyzetbe, amikor megszereztük a sikerrel biztatólag aktív balkáni politika előfeltételeit. Az első pillanatban elutasítottuk magunktól a leghatározottabban azt a gondolatot, hogy a merénylet háborús bonyodalomra vezethet, sőt később mindjobban kitűnt, hogy a merénylet szálai Szerbiában és pedig a szerb kormánykörök intézői felé vezetnek.

Tisza István gróf beszéde elején visszamegy az 1914. júliusi eseményekre. Ismerteti az ultimátum létrejöttének körülményeit és tisztázta magát az alól a rettenetes felelősség alól, hogy a háború megindítása az ő büne volt. Ezután hivatkozik Tisza a béke-lépéseinkre. Ismertette azoknak a keletkezését és sorát. Legutóbb megtettük a Wilson-féle 14 pont elfogadására ajánlatunkat. Erre már meg is kaptuk a választ. Ez a válasz egyfelől bizonyossága annak, hogy az utolsó években a velünk szemben álló nagyhatalmakkal kizárólag érintkezésben álló belső ellenségeink rágalmainak mekkora teret lehetett hódítani, másfelől bizonyítja, hogy

amennyire égetően szükséges az, hogy ellenségeinkkel közvetlen eszmecserebe lépünk,

hogy megvilágíthassuk előttünk ezeket a kérdéseket és közvetlen eszmecsere útján igyekeztünk velük olyan békét megállapítani, amely ha fájdalom, nem is lesz olyan, amelyet a mi jogos védelmi harcunk megkívánt volna, de a mely mindenestre meg fog felelni azoknak a magaslatos elvi álláspontoknak, melyeket ellenfeleink is zászlójukra irtak és minden alkalmával hirdettek. Hivatkozik ezután Tisza arra, hogy egy egészen egyedül álló nemzet, ha egy hadviselő fél békeajánlatot tett, a másik hadviselő féllel közvetlenül tárgyalásba lépjen és konkrét alakban megbeszélhessék a békének a feltételeit. Nekünk azonban oda kell töreked-

nünk, hogy tovább füzve a kezünkbe vett fonalat, ellenfeleink mentől előbb meggyőződjenek, hogy *ma őszintén rá kell helyezkednünk a feltételekben hangoztatott elvi alapokra, hogy mi hajlandók vagyunk azoknak konzekvenciáit levonni és viselni*. Égetően szükséges a kölcsönös felvilágosítás minden súlyos kérdésnek a tisztázására. Itt elsősorban a cseh-tót állam fannozmagóriáról van szó. A mi tót polgártársaink még mindig hű meglepedéssel és békével akarnak polgárai maradni, *egyenesen idegenül állanak a cseh-tót állammal szemben*. Ha egyes tót politikusok követeléseinek teljesítése talán nehézségekbe fog ütközni, részünkről ki kell jelenteni, hogy a *legmesszebbmenő jóakarattal kezeljük ügyüket*. Rámutat arra, hogy a hadifogságból visszajött tót katonák a csehekkel minden közösséget megtagadnak. Ezután rátért Tisza István a délszláv kérdés fejtegetésére. A jugoszláv nemzeti tanács szerinte tulajdonképpen félreértette és elsikkasztotta a horvát nemzetet. Itt is tisztán kell látnunk és meg kell szólaltatnunk a horvátságot. Fel kell szabadítani a horvát nemzetet az alól a terror alól, amely alatt az a klikk tartja, amely nyakán ül és *egyenesen Nagyszerbia irányába igyekszik vezetni és terrorizálni*. A horvát nemzettel meg kell értenünk magunkat és abba a helyzetbe kell juttatni őket, hogy szót emelheszenek. Károlyi Mihály, mondja Tisza, azt mondta, hogy kössünk békét nyomban pár nap alatt, mert ha nem, akkor időt adunk, hogy ellenségeink berörjenek az országba. Nem így áll azonban a dolog, *mi megtudjuk akadályozni, hogy ez a betörés megtörténjék*.

Hock János: Hozzák haza a magyar katonákat. (Helyeslés.)

Tisza István gróf: Nem tesszék az ügynek jó szolgálatot, hogyha nyílt színen bármilyen katonai kérdést tárgyalnak. A dinasztia nézve is a legnagyobb horderő kérdés az, hogy Magyarországot megtartsa és a dinasztia szempontjából is a legnagyobb fontosságú érdek az, ha egy ellenséges betöréstől és annak katonai és politikai következményeitől megszabaduljon.

Hock János: És ha mégis bekövetkeznék?

Tisza István gróf: Gondoskodunk róla, hogy ne következzen be. Kifejezi ezután azt a kívánságát, hogy megértsük egymást és vállvetett munkát fejtünk ki. Az egyesülésnek keresztülvitele nem halasztható tovább az ország érdekében. *Szembe kell azonban szállani minden oly törekvéssel, mely az ország törvényes rendjét meg akarja bontani*. Véletlenül kezébe jutott egy boulevard lap mai száma (Déli Hírlap) és szemelvényt olvas fel belőle: „A mily mértékben kezdődik a tót nemzetiségi ellenállás, olyan mértékben emelkedik magasabbra a magyar sovinizmus féktelen dühe. A kultura teréről lassanként átharapódik ez a biráskodás a közigazgatás minden terére. Camberg látnoki szemmel itéli meg a jövődőt és apellál a magyar nemzet józanságára, hogy hagyjunk fel a tót nép sikanizálásával. Mert ha ez az üldöző politika, mely a csernoval tót mézárásig tudott elfajulni, tovább tart, mi magunk leszünk azon, akik a felvidék népét belekergetjük a csehek karjába.”

— Ily dolgokat, mondja Tisza, nem szabad megengednünk, mert ezzel fegyvert adunk ellenségeink kezébe. Én csak azt tudom, a magyar ember ilyet ingyen nem írta. (Nagy zaj,

a baloldalon, taps a jobboldalon.) Az ilyen elválo embereket védelmükbe veszik az urak? (Több közbeszólás és folyton tartó nagy zaj.)

Fényes László: Ilyen beszéddel akar békét kötni.

Tisza István gróf: Nem tudom, micsoda szív, pénz kell ahhoz, milyen szív van egy olyan magyar ember kebelében, hogy most, amikor ilyen merénylet előtt áll a magyar nép, az ilyen jelenségek megbélyegzésekor e jelenségek elkövetőinek pártját fogjuk.

Fényes László: Hogy lehet azt állítani, hogy meg van fizetve, ha nem tudja bizonyítani.

Tisza István gróf: Ezután rátér arra, hogy az országba az utolsó hetekben gombamódjára látnunk fellépni egy defetista és estente-párti sajtót, melynek rendszeres perfid törekvése megmérgezi a magyar nemzet közhangulatát.

Juhász Nagy Sándor: Ez az utolsó reakció.

Ezután az elnök 5 perc szünetet rendelt el.

Szünet után Tisza István gróf szavainak félremagyarázása miatt szót kért. Kijelenti, hogy beszédében az imént említett újságírókra azt mondja, hogy valószínűleg Diener Dénes József írta, mert az van aláírva, hogy Dénes József dr. Most értesül, hogy nem azonos Dienerrel ez a dr. Dénes József. De amit mond, azt Dénes József dr-ra nézve fenntartja.

Ezután Fényes László szólalt fel. Békét, azonnali békét kell kötni, mondotta. Mi letesszük a fegyvert és nincs olyan ország a világon, amelyet rá lehet kényszeríteni a háborúra, ha az nem akar kezébe fegyvert fogni. Le kell tenni a fegyvert képviselő urak és nem szabad egyetlen magyar ember vérének sem feláldozni. Egy fegyvert letett katonasággal az entente államai sem kegyetlenek, mert hiszen tudják, hogy ez megbosszhatja magát. Ezután további során rátér arra, hogy egy képviselő társa autentikus forrásból hozta a pénzügyminiszter tudomására, hogy meglevő aranykészletünk felét ma délután fel skarták vinni Bécsbe. Tudvalevőleg az osztrák-magyar bank aranykészletének egyharmada a budapesti bankban van. Ez is azt bizonyítja tehát, hogy mindent Ausztriába visznek, buzát, gabonát, lisztet, sőt még aranykészletünket is. Rámutat arra, hogy a nép nemcsak éhezik, hanem teljesen lerongyolódik. A falvakban handák alakulnak, alig lehet megfékezni őket. Felhívja a figyelmet ezekre az állapotokra és kérve könyörög, hogy hagyjanak fel az erőszakkal.

Az elnök ezután felszólítja Fényesét, hogy fejezze be beszédét. Mire Fényes röviden néhány mondattal befejezi azt. Az ülés ezután véget ért a legközelebbi ülés holnap 10 órakor lesz.

TÖRVÉNYSZÉK.

Az Atlasz-ügy és az aradi rendőrbíróság.

Az Atlasz-féle zsircszállítási csalás ügye, amely annak idején országos port vert fel, a napokban újabb fordulathoz érkezett.

Az aradi rendőrbíróság, mint kihágási bíróság ítélkezett a zsircsempészség-ügyének részlete felett, amely a kihágási bíróság hatáskörébe tartozik és a hosszú ideig tartó vizsgálat lefolytatása után dr. Well Károly rendőrkapitány rendőrbíró a terheltek egy részét a különféle pénzbüntetésekön kívül súlyosabb elzárásra ítélte. Az ítélet ellen, amelyet másodfokon Arad város tanácsa is jóváhagyott, az elítéltek közül Szabolcsi Dezső, Zimmer Ádám, Pollák Mihály és Török Géza *hatásköri kifogást emeltek* azzal az indokolással, hogy a rendőrbíróság nem illetékes ebben az ügyben ítélethozatalra, miután az ő érvelésük szerint az ügynek ez a része is a királyi törvényszékhez tartozik. A felebbezéssel október 14-én foglalkozott a hatásköri bíróság báró Wlassich Gyula közigazgatási bírósági elnök elnöklése alatt. A hatásköri bíróság *kimondotta az aradi rendőrbíróság illetékességét és megállapítja a rendőrbíróság jogosultságát az ítélethozatalra*.

A terheltek a másodfokú bíróság ítéletét is megfélebbezték s miután most a hatásköri bíróság mint utolsó fórum megállapította a kihágási bíróság illetékességét, a monstre árdragitási per harmadfokon a belügyminiszter döntése elé kerül.

Feloszlott a munkapárt.

(Fuzió a 48-as alkotmánypárttal. — Tisza István ünneplése.)

A nemzeti munkapárt ma esti értekezletén döntött a párt sorsáról és elhatározta a párt elosztását. A munkapárt mint ilyen tehát megszűnik és tagjai belépnek a 48-as alkotmánypártba, hogy segítsék a kormányt a reá váró nagy nemzeti feladatok sikeres megoldásában.

Tiszteletreméltó önteláldozást és hazafias belátást mutat a nemzeti munkapárt, amikor a parlamentben elfoglalt többségi vezető szerepét a nemzeti kormány rendelkezésére bocsátja.

A mai értekezleten **Beöthy László** elnökölt.

Gróf **Tisza István** nagyobb beszédet mondott, amelyben beszámolt a párt megbízásából a különböző pártok vezetőivel a fuzió tárgyában folytatott tárgyalásokról. Hangsúlyozta, hogy a mostani viszonyok között szorosabb kapcsolat csak a munkapárt és a 48-as alkotmánypárt között jöhet létre és a két párt között meg van az egyesülési készség. Megállapodtak abban is, hogy a munkapárt határozza el a 48-as alkotmánypártba való belépését. Azt indítványozza tehát, határozza el a párt, hogy beolvad a 48-as alkotmánypártba. A 48-as alkotmánypárt természetesen a legnagyobb készséggel fogadja magába an block a párt külltagjait is. Felesleges munkát végezne, ha indokolni akarná indítványát, mert a pártnak az volt a meggyőződése, hogy az egyesülés az ország érdekében sürgősen szükséges. Sokkal komolyabb időket élünk, sokkal jobban lángol bennünk a hazafias érzés, semhogy kanapékérdések irányítsák elhatározásunkat. Eltörpül minden ama momentum előtt, hogy megadjuk az országnak azt az erős támással bíró kormányt, amelyre égetően szüksége van.

Hegedűs Loránt kegyeletos szavakkal emlékezett meg **Khuen-Héderváryról**, majd **Tisza István** és **Lukács László** érdemeit méltatta.

Gróf **Tisza István** újbóli felszólalásában nevelésnek mondotta azt a vádat, amely a két párt egyesülését mint reakciós blokk alakulást állítja be. Szükség volt erre az egyesülésre, hogy állást foglaljunk a szertelen és romboló tendenciákkal szemben, az ország törvényes rendjének fenntartása mellett, mert szabadság nem lehetséges rend nélkül. — A 48-as alkotmánypártban is jó szolgálatot tesznek a közügynek, mert sarkalatos elvi ellentét a két párt között nincsen. A 48-as alkotmánypártot is hazafias kötelességérzet hatja át. Igyekezünk kell, hogy vállalva szolgáljuk az országot.

Herceg Ferenc mondott ezután hatásos beszédet. A munkapárt zászlaja, mondotta, ma bekerül a történelmi emlékek csarnokába. Kemény harcokat állott ki, de folt nem esett rajta. Köszönetet kell mondani ezért **Tiszának**, a párt vezérének, aki a becsület útján vezette a nemzetet. Ez a nemzet győzni és élni fog.

Az értekezleten jelenvoltak lelkesen ünnepeleék **Tiszát**, aki meghatva köszönte meg az ünneplést.

Az elnök ezután kimondotta a határozatot, amely szerint a nemzeti munkapárt mint politikai párt feloszlik és a pártnak azon tagjai, akik a törvényhozás házában tagjai, belépnek a 48-as alkotmánypártba.

A 48-as alkotmánypárt ma este értekezletet tartott. **Bolyár Ferenc** elnök jelentést tett a kiküldött bizottság munkálatainak eredményéről. Az együttműködés alapjait, mondotta, a pártok között nem lehetett megtalálni. De a munkapárt megbízottjai hajlandónak mutatkoztak a 48-as alkotmánypárttal való együttműködésre olyan módon, hogy a munkapárt feloszlik és tagjai belépnek a 48-as alkotmánypártba.

Ezután **Wekerle Sándor** miniszterelnök szólalt fel. Kijelentette, hogy két közvetlen nagy feladat előtt állunk. Az egyik: a béke minél előbb való megkötése és a másik: Magyarország önállóságának és függetlenségének a keresztülvitele. Beszél a választójog tekintetében elfoglalt álláspontjának igazolásáról. Most olyan átalakuláson megy át a nemzet, úgy mond, hogy most minden függő kérdést felre kell tennünk a többi nagy és

LEGUJABB.

Pozsonyt akarják Tótország fővárosának. — Hír Károlyi prágai tanácskozásokról.

Prága. Cseh lapok az amerikai tótok azon elhatározásáról írják, hogy a felszabadult Tótország fővárosává Pozsonyt fogják megtenni és helyéből Milsonvárosnak nevezik el.

Hága. Egy itteni lap azt a hírt közli, hogy gróf **Károlyi Mihály** szombaton Prágában volt **Kramarz** vendége, akivel tárgyalásokat folytatott. A tárgyalások során **Károlyi** állítólag hajlandónak mutatkozott **Turóc**, **Liptó**, **Trencsén** és **Árva** megyék átengedésére.

Budapesti politikai körökben ezt a hírt koholmányoknak tartják és kijelentik, hogy **Károlyi** a kérdéses időben nem Prágában, hanem **Parádon** tartózkodott.

Rotterdam. Londonból jelentik hivatalosan: Az angol kormány álláspontja a német jegyzékkel szemben a következő: A német vá-

lasz **Wilson**hoz van intézve, tehát az ő dolga arról a szövetségeseket értesíteni. A míg ez meg nem történik, nem kívánatos az angol kormány hivatalos állásfoglalása.

Berlin. Még nem lehet biztonsággal megállapítani, hogy a tegnap elküldött német jegyzéket az ellenséges külföldön hogyan fogják fogadni. De jól teszi mindenki, ha nem táplál illuziókat és nem vár barátságos vagy előzékeny magatartást az entente sajtójától. Azok a francia és angol lapok, amelyek ma a szót viszik, mindenek előtt a franciák, egyáltalában nem akarnak tudni tárgyalásokról, hanem azt akarják, hogy az entente Németországnak csak diktálja a békefeltételeket. Hágai jelentések szerint az első angol lapjelentések teljesen elutasítók.

égető kérdés megoldása mellett ilyen kérdés a választójog ügye is. De van még két égető feladatunk is, amely még a békénél is fontosabbnak látszik. Az egyik a közcrend fenntartása, mert nem nézhetjük, hogyan aknázzák alá egész Magyarországot. A második pedig: határaink biztos megóvása. Örömmel üdvözlö a munkapárt elhatározását, hogy belép a 48-as alkotmánypártba. Az értekezlet véget ért.

Budapestről jelentik: **Andrássy Gyula** gróf svájci útjáról Bécsen át, ahol a király hosszabb kihallgatáson fogadta, ma Budapestre érkezett.

LEGUJABB HIREK.

— **Liebknecht** kiszabadult. Berlinből jelentik: **Scheidemann** államtitkár ma bejelentette pártjának, hogy a német kormány **Liebknecht** szociálista vezért szabadlábra helyezte. **Liebknecht** megérkezett Berlinbe.

— **Törökország békét köt.** Bécsből jelentik: Itteni diplomáciai helyre **Konstantinápolyból** olyan hírek érkeztek, amelyek azt a benyomást keltik, hogy **Törökország** katonailag és politikailag igen kedvezőtlen helyzetben van. Nem tartják kizártnak, hogy a török kormánynak messzeható elhatározására fog sor kerülni.

SPORT.

— **Lóverseny Lugoson.** A lugosi honvédtüzér tisztikar sportünnepélyt rendezett vasárnap délután. A versenyen óriási közönség jelent meg. A zsűri elnöki tisztét **Réthy Zsolt** ezredes, állomásparancsnok vállalta el; starter **Szönyey Kálmán** őrnagy volt. A tüzéronkéntes iskola tagjai nagyszerűen sikerült lovagjátékokat mutattak be **Wilhelm Róbert** főhadnagy vezetése mellett. A lovagjáték első díját **Geréb Dávid** önkéntes nyerte el, a sikeres versenyben pedig **Bordusz Kornél** önkéntes lett győztes. Legnagyobb érdeklődés a tiszti **Hubertus-verseny** iránt nyilvánult meg. A verseny győztese **Köpe Egon** százados, az önkéntes iskola parancsnoka lett, második **Motsidlovsky** főhadnagy, harmadik **Zecha** százados. **Urkocsis** verseny fejezte be a sport-ünnepélyt. Hét fogat indult. Első lett **Krasznay János** százados, második **Ács-Nagy Zoltán** főhadnagy, harmadik **Szönyey** őrnagy. A szépen sikerült ünnepség a hadi rokkantak javára szép összeget eredményezett.

A szerkesztővel felel

STAUBER JOZSEF.

KÖZGAZDASÁG.

— **Aradi Vasipari Részvénytársaság.** Elsősébségi részvényeink 1-ső számú szelvényeit 6 koronával. Törzsrészvényeink 10-ik számú szelvényeit 5 koronával november hó 1-től kezdve az Aradi Polgári Takarékpénztár beváltja. — Az igazgatóság.

Apolló-színház.

Uránia-színház.

Zárva.

Zárva.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonoknak, barátoknak és ismerősöknek, akik felejtethetlen jó fiam

Thurzó József

28-as vadászhadnagynak elhunytá felett érzett mély fájdalomunkat végtisztessége alkalmazásával részvétükkel enyhíteni igyekeztek, ez uton is igaz köszönetet mond a bánatos anya

Tóth Józsefné és gyászoló családja.

Mély fájdalommal köszönik, hogy a legjobb anya, testvér és rokon

ÖZV. Weisz Simonné

szül. Stern Rózsika

felvő hó 21-én, életének 28-ik évében Háromalmáson elhunyt.

Temetése felvő hó 23-án délután 1 órakor lesz a körösbökényi izr. temető halottas házából. Háromalmás, 1918. október hó 21.

Mártika leánya. Özv. Weisz Ignácné, Nussbaum Katalin anyósa. Langer Simon és neje, Bienenstock József és neje, Stern Mária, Schillinger József, Szántó Pálné, Schwarz Mór, Szántó Elemérné, Krausz Emil, özv. Schwimmer Sándorné, Stern Mária, Schillinger Józsefné, Szántó Pál, Schwartz Mórné, Szántó Elemér, Krausz Emilné, sógorai és sógorónői. 7728

Nagyteljesítményű kenőfertőgépeink

mai magas munkabérek mellett sok megtakarítást nyújtanak. Ajánlatl szolgálunk: **Wetzor János gép-wagongyár és vasöntő Részvénytársaság** Aradon. Igazgatóság: Budapest, V., Fűrdő-utca 1. szám. 9089

MAÁR SÁNDOR

kefegyára Aradon

Deák Ferenc-u. 31-32. :: Telefon 1120. :: Deák Ferenc-utca 2.

Tisztelettel értesitem a n. 6. közönséget, hogy Deák Ferenc-utca 2. sz. alatt (a Függetlenség napilap volt helyiségeiben) 7628

egy fiók-kefegyárat létesítettem

Ugyanottan pedig tisztelt vevőim kényelmére üzlethelyiséget rendeztem be, ahol gyárom összes készítményei kicsinyben is beszerezhetők lesznek. Gyárom megnagyobbításával a legmesszebbmenő igényeknek is megfelelhetnek. Szíves pártfogást remélve maradok teljes tisztelettel Maár Sándor kefegyáros.

Gyárhelyiségek: Deák Ferenc-utca 31-32. és Deák Ferenc-utca 2. sz. Üzlet: Deák Ferenc-utca 2.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

El rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegnek utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárít!! Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.
Peppo hintőpor ... 1.50 korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer sápadt hölgyeknek hogy arcuk és ajkuk úde, piros színét visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnek ára 3.— korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszficiálja, utóíze igen kellemes. Ára 1 korona.

Poloskák irtására egyedüli biztos szer a

Phenolsav

1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszert

gyermeknek és felnőtteknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, pörköltve 1/2 kgros osomag 6 korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrásy-ut 22. szám.

295—1918. úgyszám.

ARVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírott királyi közjegyző ezennel közhírré teszem, hogy a Mezőgazdasági kereskedelmi részvénytársaság mákói cég által eladott, de vevő által át nem vett 1500 (Egyszeröttszáz) métermázsza vöröshagyma és pedig 707 métermázsza báró Urbán Péter kunagotai gazdaságában 1918. évi november hó 4. napján délelőtt 9 órakor és 793 métermázsza líjü Nágel Vilmos kunarotai gazdaságában, folytatólagosan métermázsánként 129 (Egyszázhuszonkilenc) korona kiküldtást árban 10% bántépénz lefizetése mellett a kereskedelmi törvény 351. § alapján esetleg a kiküldtást áron alól is, azonnali készpénzfizetés mellett, közbenlőtömmel nyilvános árverésen el fog adatni. A vételi illetéket vevő fizeti.

Kelt Battonyán, 1918. évi október hó 21. napján.

Dr. Szily Ferenc,
kir. közjegyző.

7712

6344—1918.

HIRDETMÉNY.

A 4268—1918. számú kormányrendelet alapján közhírré teszem, hogy a szálas takarmányokért követelhető legmagasabb árat a következőkben állapították meg:

(Anyaszéna, sarju és mindenféle mesterséges szálastakarmány, lóhere, lucerna, búkköny, mohar- stb. széna) ára 45 K.

Tavaszzszalma (árpa, zab, köles és ezekkel egyenértékű tavaszzszalma) valamint tavaszzszalma törökének és polyvájának ára 28 K.

Arad szab. kir. város Közélemezési és Közéllátási Hivatalától 1918. évi október hó 8-án.

Lóca,
polgármester-helyettes,
k. é. h. vezető.

6341—1918.

HIRDETMÉNY.

Értesitem a város közönséget, hogy a Kereskedelemügyi Miniszter 7625—1918. szám alatt kelt rendelkezéssel a lámpabél legmagasabb árat a következőkben állapította meg:

3. számú lámpabél méterenként nagykereskedőknél 14 fillér, kiskereskedőknél 17 1/2 fillér.

5. számú lámpabél 23, illetve 29 fillér.

8. számú lámpabél 31, illetve 39 fillér.

11. számú lámpabél 47, illetve 49 fillér.

Arad szab. kir. város Közélemezési és Közéllátási Hivatalától 1918. évi október hó 8-án.

Lóca,
polgármester-helyettes,
k. é. h. vezető.

Raktáros

jó fizetéssel

felvétetik.

Cim kiadóban.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1918. évi jun. 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.13

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délelben 12.00
Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.06
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.33
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.53
Személyvonat este 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.00
Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00
Személyvonat este 7.38

Aradról Ujszentannára indul:

Délelőtt 8.26
Délután 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Délelőtt 9.10
Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

D. e. 8.15
Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

D. e. 9.03
Este 6.53

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat délután 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Reggel 8.37
Este 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Reggel 6.10
Délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Délelőtt 9.25
Este 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Reggel 6.00
Délután 4.00

Borosseberől Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt 9.00

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután 2.39

Dr. KAJDAGSY

gyógyít mindenféle bérhalokot, idegbetegséget, valamint néi bajokat. Bevitások: „Erlon 806.“ módszerrel legújabb szerével. — Vérvizsgálati Wassermann tanár módszerével. — Kóknak hatón bejárta. — Lánybéli kérésre válaszol. Szakszerű könyvet mellküldi barmintve 2 kor. (bályog is le- hőt előztes okkóldáson ellenében. 181 BUDAPEST, VIII., József-körút 2/a. szám.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk.
 Minden szó hirdetői ára 30 fillér. (Vastagabb betűkkel 60 fillér.)
 A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
 Hirdetéseket délután fél 6 óráig veszelünk fel.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
 A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 korona.
 A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

KIADÓHIVATALUNKBA a következő jellegű levelek érkeztek be, melyek átvételét kérjük:

- „Titoktartás“
- „Gavallér 32.“
- „Barátság“
- „Úgyes“
- „Megegyezés 30.“
- „Fletcel árva gyermek nevelése“
- „Fehér Illiom“
- „Nem bánja meg“
- „Tartós barátság“
- „Türelem 15.“

„GYÁROS“ jellegű levél van a fősztán. 7722

„LÁSZLÓNAK“ levele van a kiadóhivatalban. 2632

Alkalmazást keres.

DEUTSCHES FRAULEIN im Nähen und Handarbeiten bewandert, sucht Stelle zu Kindern. Bedingung: Gute Behandlung und Familienanschluss. Adresse in der Administration. 7710

IRODISTANÓ több évi irodai gyakorlattal, gazdasági, esetleg egyéb irodai állást azonnalra keres. Ajánlatokat „Gyors munkaerő“ alatt a kiadó továbbítja. 7678

Alkalmazást nyer.

MEGBIZHATÓ, feltétlen tiszta és szorgalmas mindenféle jó fizetéssel felvétetik. Rögtön becéphet. Zimmermanné, Maroskapronca. 7724

HONCTÓI FÜRESZÜZEMUNK RÉSZE-RE november 1-ére gépészt keresünk. Ajánlatokat Kornis Testvérek, Arad. 7709

EGYES MINDENES, magas fizetéssel, jó ellátással, felvétetik. Lipót-u. 8. 7714

KERESKEDELMI VÉGZETT kezdőt és egy gyakorlott irodistanót keres Vasipar. Mikos Kelemen-utca 45. 7719

VIZSGAZOTT vizgyógy kezelőt és masszázst keres Pösch vizgyógyintézet, Arad. 7593

VENDÉGLŐS kerestetik 25 év óta fennálló látogató vendéglőbe bányatelepen. Értekezhetni Mandi Hermannál, Lupény (Hunyadm.) 7537

NAGYOBB ÁCSMUNKÁRA keresek egy akordantsot vagy ácsmestert a munka azonnali megkezdésére. Cím: Jiraszek Ferenc építgmester, Lovarda-u. 1. 7687

KIFUTÓ FIÚ, jó fizetés mellett, nyemánkban alkalmazást nyer.

Lakást keres.

TELJES ÉLLÁTÁST és lehetőleg villanyal berendezett lakást keres egy fiatal ember nov. hó 1-ére. Levelek a lap kiadóhivatalába kéreknek „Temesvár 20“ jellegűre. 7727

EGY- VAGY KÉTSZOBÁS butorozott lakást keresek azonnalra vagy november 1-re. Ajánlatokat „Lakás“ jellegűre a kiadóba. 7721

HÁROM-NEGY szobás lakás fürdőszobával a belvárosban butorral, vagy butor nélkül jó ár mellett november hó 1-re kerestetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők. 6983

Vétel és eladás.

TAKARMÁNYTÖK több vaggonnal kapható. Singer József, Csermő. 7723

4 CSERÉPSZARITÓ SZIN, FÜRESZ- CSARNOK, cserépgyártó gépek, külön-külön is, eladók. Bővebbet Donáth Simonnál Arad, Vécsey-u. 4. 7711

HASZNÁLT zsindey eladó. Bercsenyi Miklós-utca. 14. 7706

VILLAMOS FÖZOLAPOT, légyfogót, vasalót, szerelvényeket szállít Szegő Imre Budapest, VI., Felsőerdősor 37. 7685

FEHÉRNEMŰ eladás közvetítésére ügy- nökök kerestetnek. Cím a kiadóban. 7707

EGY BÉCSI QYÁRTMÁNYU hosszú hangverseny zongora eladó. Batthyány- utca 10., ajtó 14. 7708

ELADÓ 6 darab vadonatúj vászonle- pedő és 4 méter finom, fekete kosztüm- bársony. Cím a kiadóban. 7717

KÉT SZÉP, teljesen új frész színű paplan eladó. Batthyány-utca 23. sz., I. eme- let. 7716

ELADÓK elköltözés folytán elsődrendű, kompiett ebédlő, szalon, háló, garántált fűtésművelés, díznőbőr táskák, selyem paplan, gobelin utanzatok, paplanle- pedők, velur kalap, valódi szőrmegarni- turák, békebeli elsődrendű harisnya, vásznak. Cím a kiadóban. 7720

KÖLTÖZKÖDÉS MIATT OLCSÓN KAPHATÓ: 1 politurus ágymatrac- cal, 1 nagy asztal, 1 kis asztal, fe- kefe szalon asztal és két plüsch szék. Városi kávéház felett, III. em. ka- tonai laboratóriummal szemben. 6331

UJ HALOSZOBÁ világos fehérbe fé- nyezett toalettal, alkalmi vétel, eladó. Színházi épület III. emelet, Városi ká- véház felett, katonai laboratóriummal szemben. 6331

KÉZZEL SZEDETT almát, hágyimát, mely 1,30 kor., maximális árban áru- tok. Ezentúl minden csütörtökön és hét- fön friss halak lesznek. Luttvák József, Asztalos Sándor-u. Telefon 615. 1141

HASZNÁLT ÓLOM megvételre ke- resetlik Bővebbet a kiadóban. 3100

FLADÓ VIZSLA szoba dresszúrával, kitűnő aparteur. Bővebbet városgazdai hivatal, tűzoltó lakany. 7673

Üzletek.

PÖSCH-FÉLE vizgyógyintézet Aradon, betegség miatt eladó. 7691

Ingatlan.

SZÖLLŐBIRTOK ELADÓ, 7% kat. hold, kitűnő fekvéssel, teljes felszerelés, lakó- ház, üveg veranda berendezéssel, 20.000 kor., Gyoronon, közvetlen a villamos megállónál. Cím Tóth István Arad, Szent Pál-utca. sütőde. 7713

FLADÓ Gyár-utca 11a. számú ház, vil- lanyvilágítással és szőlőskerttel. 7638

ELADÓ FÖLD ÉS HAZ 4 szobás laká- sal, mellékhelyiségekkel, 10000 m. kert- tel, 250 faj gyümölcsfával beültetve, viz- vezeték berendezéssel Mikolákn, a villa- mos mentén. Bővebb felvilágosítás Pauzár Sándorné virágüzletében, Weitzer János- utca. 7184

ELADÓ Varjassy József-utca 28. sz. ház. 7632

MODERN, magas földszintes, adómen- tes ház, két kétszobás lakással, eladó. Cím a kiadóban. 7695

Oktatás.

SZENTMIKLÓSI római jog tanuláshoz társat keresek. Szíves megkereséseket „Jogász“ jellegűre a kiadóba. 6275

Könyvfőle.

100.000.- koronával társulnék csakis intelligens, korrekt uriemberrel szolid és reális vállalatához, üzletéhez, vagy bér- letéhez. Leveleket „Correct uriember“ jelige alatt továbbít a kiadóhivatal. 7690

SZARAZ PINCÉT, vagy üres raklárt keresünk a városháza közelében. Aján- latot a kiadóhivatalba kérvünk. 7500

Eladó kisbirtok

Kisienő és Nagyzerénd községek között félúton 26 magyar hold kiterje- dű prima szántóföld, 8 hold 800 négy- szögöl búzavetéssel. Kisienő község- házán 1918. október 29-ikén tartandó ön- kéntes árverésen eladni fog.

Dr. Szkalák Gyula, ügyvéd.

7718

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Aulifrott közhírré teszi, hogy az aradi királyi járásbírósnak Pk. 8467/5. 1918. sz. végzése folytán Fajerverker Adolf javára 38500 korona és járuléka erejéig 1918. évi október hó 25-ik napján délutáni 3 órakor Boros Becsi-tér 14. sz. alatti telepen 88 darab különböző ür- méretű 58625 koronára becsült boros- hordók előleges árverésen a legtöbbet legőrdnek szükség esetén becsáron alul is közpénz és a fokozott bélyegilleték megfizetése mellett elárvereltetni fog- nak.

Aradon, 1918. október hó 22-én.

Dr. Krizsán György,

7715 felperesi ügyvéd helyettese.

HIRDETMÉNY.

6338-1918.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy a M. Kir. Pénzügyminiszter 120535-1918. rende- letében a szőlő-törköly és bor-seprő azon legmagasabb árát, mely mellett a központi szeszfőzde ezen mellék- terményt átvenni kötelesek, a követ- kezőkben állapította meg:

1. A központi szeszfőzde vállalkozója a készajttal kisajtott friss szőlőtör- kölyt q-ként 24 K, a készajttal kisajtott, betaposott (kierjedt) szőlőtör- kölyt q-ként 26 korona, a víznyomásu vagy egyéb motorikus erőre beren- dezett sajtóval kisajtott friss szőlő- törkölyt q-ként 18 K, a víznyomásu vagy egyéb motorikus erőre beren- dezett sajtóval kisajtott (kierjedt) szőlőtörkölyt q-ként 20 K, a kilugo- zott (törköly) bor készítésére használt szőlőtörkölyt q-ként 7 K. áron köteles átvenni.

A termelő a szőlőtörköly átadása alkalmával azt, hogy a szőlőtörköly készajttal, illetve víznyomásu vagy egyéb motorikus erőre berendezett sajtóval sajtoltatott-e ki, illetve, hogy a szőlőtörköly, törkölybor készítésére használtatott, a központi szeszfőzde vállalkozójának bejelenteni köteles.

A rendeletnek egyéb részletei a Budapesti Közlöny 227. számában meg- találhatók.

Arad szab. kir. város Közélelme- zési és Közellátási Hivatalától 1918. évi október hó 8-án.

I.ócs,

polgármester-helyettes, k. é. h. vezető.

Tűzifa

elsődrendű és olcsóbb minőségben olaszárú és fűrészelve kapható

Aufricht Miksa

fakereskedésében 7649

Arad, Kossuth-utca végén.

Bőrfűrészelés fátelopo- mon. — Telefon 69.

ARAD, Kalmár József Telefon Szaloz. 242.

utca 2. villany-szerelő szám. Raktáron tart:

- Villanymotorok
- Villandynamók
- Villany porszívógépek
- Villany parketta fenyésítő
- Villany vasalók
- Villany égők és csillárok
- Felszerelt:
- Villany világítást
- Villany csengőket és végeze
- Villanyjavításokat. 7691

A világitási rendelet

határozottat a fényhatás csökkentése nélkül csakis

TUNGSRAM-

100 wattos lámpákba lehet beiktatni. 7157
 Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású Tungstralámpákat.

22937-1918.

HIRDETMÉNY.

A közlelmezési miniszter 133600-1918. sz. a. kelt rendeletével az 1918-1919. gazdasági évben az ipari munkásság és családtagok által az Orsi burgonyából igényelhető mennyiséget a következőkben állapította meg:

1. Nehéz testi munkásoknak, bele- értve az éjjeli üzemben dolgozó, va- lamint a bányamunkásokkal is, az egész évre jár 140 kgr. 2. a könnyű testi munkásoknak és családtagoknak pedig 100 kgr.

A közvetlen ellátásba vett ipari üzemek által 120649-1918. sz. rende- let értelmében névjegyeken legfeljebb az itt meghatározott fejadag szerinti mennyiség igazolható.

Arad, 1918. évi szeptember hó 30.

VÁROSI TANÁCS.

Viszketegséget,

sömört, rúht a leggyorsab- ban simulatesza a Dr. Fleisch-fele eredeti, törvényesen védett

„Svabiform-Kenőcs“

Nincsen szaga, nem piszkít. Min- dig eredeti pecsétes Dr. Fleisch- felét kérjünk. Próba tőgyei 4.-k. nagy tőgyei 6.-k. Családi adag 15.-k. Kapható Aradon, Hajas Arpd gyógyszerárban, An- drassy-tér 22. Vételni a „SKABO- FORM“ védjegyre ügyeljünk. 7151